

8. Tárca-cikk, napi érdekü közlemények.

Új-évi alakok (képekkel) ... 9	Erzsébet főhercegnő esküvője (arezképekkel) ... 49, 57	Gróf Festetics György szobrának leleplezése (képekkel) ... 385	Salamon Ferenc szobrának leleplezése (képekkel) ... 747
Új-évi tisztelgések ... 23	„Magyar remekírók” ... 73, 642	Képek a szerb egyházi kongresszusról (képekkel) ... 386	Bihai Lujza a Nemzeti Színházban (képekkel) ... 754
A véletlen játéka ... 35	A Concordia-gőzmalom égése (képekkel) ... 107	Bárta pusztulása (képekkel) Gy. L. ... 398	A Műcsarnok kiállításából (képekkel) ... 770, 802
Lóvesztés a háboruban. <i>Bornemisza Pál</i> ... 38	A király a kereskedelmi bálon (képekkel) ... 107	Londoni készülődések a koronázásra ... 399	A Franklin-Társulat nyomda-igazgatójának jubileuma ... 770
„Julius Caesar” és a Nemzeti Színház. <i>Sáry Dénes</i> ... 115	A Kisfaludy-Társaság nagygyűlése ... 107	Saint Pierre romjai közt (képekkel) ... 400	A Nemzeti Múzeum ünnepe (képekkel) ... 786
Látogatásom Krügernél. <i>Szalay Károly</i> ... 147	Az új miniszter ... 153	Angol lőszállítók Fiuméből (képekkel) ... 402	Felák Sári (képekkel) ... 802
A Nemzeti Színház újdonságai. <i>Sáry Dénes</i> ... 151	Jelesünk földi maradványai. <i>Markó Miklós</i> ... 155	Az Indali-ünnepély Kolozsvárt (képekkel) ... 404	Tél a fővárosban (képekkel) ... 835
Országgyűlési kereplők: A bihariak ... 169	A székely kongresszus rendezése (képekkel) ... 155	Az alagi versenytérről (képekkel) ... 420	A kisjenői vadászatok (képekkel) ... 837
Ferenczy „Pogány Gábor”-a. <i>Sáry Dénes</i> ... 185	Látogatás Szada Yakkónál (képekkel) ... 155	A séruit „Ariadne” (képekkel) ... 435	Chamberlain elutazása Dél-Afrikába (képekkel) ... 838
A híres tarok-parthis (képekkel). <i>Mohoray Pál</i> ... 215	Methuen lord látogatása (arezképekkel) ... 184	A városiigében (képekkel) ... 448	A villamos (képekkel) ... 855
A klub-élet Angliában ... 217	Henrik porosz herceg amerikai látogatása (képekkel) ... 187	London a koronázás előtt (képekkel) ... 449	Eljegyzés a pozsonyi udvarnál (arezképekkel) ... 857
Unneplés a Park-klubban (képekkel) a+b. ... 241	Tisza Kálmán temetése (képekkel) ... 201	Magyar athleta diadala Angliában (képekkel) ... 449	Családi vizsoly a szász uralkodóházban (arezképekkel) ... 862
A véletlen a háboruban ... 250-269	Oxfordi labdarúgók Budapesten (képekkel) ... 206	Honti ünnepek (képekkel) ... 450	
Sávos Béla „Kivészó alakjai” ... 266	Gyorsírók ünnepe ... 223	A Páris-bései automobil verseny (képekkel) ... 455	
Constantin abbé. <i>Sz-y D-s.</i> ... 306	Husvét a főváros utcáin (képekkel) ... 223	Schlauch bírnok temetése (képekkel) ... 469	
„Betekintés társaság”. <i>Csikó Kálmán</i> ... 333	Házasság a montenegrói fejedelmi házban ... 225	A sántíjai nász. Levél Montenegroból (képekkel). <i>Ivánovics József</i> ... 478	
A fájdalomról ... 351	Tűzvész egy vegyészeti gyárban (képekkel) ... 243	József főherceg a fejérmegyei honvédszázadok gyakorlatán (képekkel) ... 487	
„Fedora”. <i>Giordano dalműve. Kereszty István</i> ... 354	Gróf Széchenyi Miklós győri püspök beiktatása (képekkel) ... 257	Liszt Ferenc weimari szobrának leleplezése (képekkel) ... 495	
W. Krammer Teréz „Fedora”-ja (képekkel). <i>b.</i> ... 422	Horánszky Nándor temetése (képekkel) ... 265	Magyar polo-játékosok (képekkel) ... 514	
A földalatti Bréma (képekkel). <i>Ily. Wlassica Gyula</i> ... 446	A belgiumi zavargások (képekkel) ... 273	A debreceni szabadság-szobor leleplezése (képekkel) ... 517	
A női szépség titkaiból ... 450	Emlékszobor-leleplezés Bács-Kulán (képekkel) ... 274	Petőfi szobra Almádban (képekkel) ... 519	
A montenegrói fejedelmi nász ... 470	A „Buda” elszűrése (képekkel) ... 287	A pétervárdi Eugén-émlék (képekkel) ... 519	
Hagyományos szokások az uralkodóknál ... 481	A meggyilkolt orosz belügyminiszter (arezképekkel) ... 287	A vásárcsarnok hajnalban (képekkel) ... 532	
Ót világrész egy városban. Londoni levél. (képekkel). <i>György Ilona</i> ... 495	A sziam trónörökös Budapesten (képekkel) ... 289, 305	A király születésnapja (képekkel) ... 549	
A szobor és én. Levél Nagy Miklóshoz (képekkel). <i>Mikszáth Kálmán</i> ... 501	Mária Krisztina főhercegnő egybekelése Salm Emanuel herceggel (arezképekkel) ... 305	A verszei kiállítás (képekkel) ... 549	
Egy mellszobor története. <i>Entund-Sailo Alpo</i> ... 502	Nemzetközi kertészeti kiállítás (képekkel) ... 305	Szoborleleplezés Verseezen (képekkel) ... 550	
Az angol koronázás. Londoni levél (képekkel). <i>György Ilona</i> ... 544	Automobil-korzó Budapesten (képekkel) ... 305	Magyar zászló Amerikában (képekkel) ... 550	
Bevonulás az új hába. Kereplőt. <i>Novus</i> ... 673	A magyar tud. akadémia nagybete ... 307, 323	Boer tábornokok Angliában (képekkel) ... 567	
A kuruzsok Párisban. Levél a szerkesztőhöz. <i>Berezik Árpád</i> ... 718	A lovasjátékok (képekkel) ... 321, 337, 349	Baptista keresztelés Budapesten (képekkel) ... 567	
„A lengyel zsidó.” ... 719	A turini iparművészeti kiállítás megnyitása (képekkel). <i>Sárosi Bella</i> ... 335	A pozsonyi kiállítás megnyitása (képekkel) ... 601	
A párbajellenes mozgalom egy vértanúja ... 783	Údvari bál Budapesten (képekkel) ... 336	Gróf Apponyi Albert a délvideken (képekkel) ... 603	
A képviselőházból. Kereplőt. <i>M-th K.</i> ... 817	Tótfalusi Kis Miklós emlékünnepélye Kolozsvárt (képekkel). <i>Ferenci Zoltán</i> ... 338	Wesselényi-ünnepély Zilahon (képekkel) ... 624, 640	
Karácsony ... 825	Humbertné százmillió családja (képekkel) ... 341	Kossuth-ünnepélyek (képekkel) ... 625, 637	
Korcsolyázás (képekkel) ... 833	Gróf Apponyi Albert Jászberényben (képekkel) ... 354	A sasvári nagy hadgyakorlatokról (képekkel) ... 641	
Goldmark új operája. <i>Kereszty István</i> ... 835	Mária Krisztina főhercegnő esküvője (arezképekkel) ... 354	Mátyás ünnepélyek Kolozsvárt (képekkel) ... 681	
A budapesti „Photo-Club” kiállítása (képekkel) ... 12	A Tompa-szobor leleplezése (képekkel) ... 369	Az amerikai zászló-ünnep (képekkel) ... 691	
A Petőfi-Társaság huszonöt éves jubileuma (képekkel) ... 26	A delegációiból (képekkel) ... 369	A Dobó-ünnep Egerben (képekkel) ... 697	
	XIII. Alfonz trónralépeése (képekkel) ... 377	A német császár legújabb arezképe (arezképekkel) ... 698	
		A váci siketnéma intézet ünnepe (képekkel) ... 705	
		A csevelandói Kossuth-szobor leleplezése (képekkel) ... 718	

9. Vegyes kisebb cikkek és közlemények.

Az énekés haszna ... 51	Királyi doktorok ... 90	A vasutak ellenzői ... 151	Egy eskimó úú New-Yorkban ... 218	Milliomosok szeszélyei ... 239	A világ legdrágább ruhátára ... 335	Ejjeli ülések az angol parlamentben ... 402	Bűnjeltek gyűjtése ... 404	Drága hegedűk ... 419	Beszélgetés jelekkel ... 486	Fejedelmi ajándékok ... 517	Apróságok Barnum életéből ... 550	Hajótörések a kikötőben ... 565	Elveszett titkok ... 567	Hogyan kell dolgozni ... 687	A fejfájásról ... 703	Elhallgatott értékes titkok ... 736	A női ruhák színei ... 799
-------------------------	-------------------------	----------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	-------------------------------------	---	----------------------------	-----------------------	------------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	--------------------------	------------------------------	-----------------------	-------------------------------------	----------------------------

10. Állandó rovatok.

Női munka és divat. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyetek. — Egyház és iskola. — Mi Ujság? — Szerkesztői mondanivalók. — Egyveleg. — Sakkjáték. — Képtalány.	Angolból fordította S. A. (képekkel) ... 181-199	Fekete vér. Elbeszélés. <i>Irtá Bárony István</i> (képekkel) ... 185-197	A hazugság. Elbeszélés. <i>Irtá Mark Twain</i> . Angolból fordította S. A. (képekkel) ... 198-201
--	--	--	---

A „VASÁRNAPI UJSÁG” REGÉNYTÁRA.

A parasztkirály. Történeti regény a tizenhatodik századból. <i>Irtá Zsigány Árpád</i> (35 képekkel) ... 1-93	Rezeda kinaszony. Elbeszélés. <i>Irtá Juiten Gordon</i> . Angolból fordította S. A. (képekkel) ... 3-43	Elfrida. Elbeszélés. <i>Irtá Hjalmar Hjorth Boyesen</i> (képekkel) ... 47-103	A kormányzó felesége. Elbeszélés. <i>Irtá Mary R. S. Andrews</i> (képekkel) ... 97-101	Varga Imre. Regény. <i>Irtá Vértési Arnold</i> ... 105-165	Piscesevics orosz tábornok vándorlásai és kalandjai. Saját elbeszélése. A szláv eredeti után közli <i>Huszár Imre</i> (képekkel) ... 106-182	Pufók Jankó mint bálvány. Elbeszélés. <i>Irtá H. G. Wells</i> . Angolból fordította S. A. (képekkel) ... 169-177	Az első Wessax grófné. <i>Irtá Hardy Tamás</i> .
--	---	---	--	--	--	--	--

I. SZÁM. 1902.

BUDAPEST, JANUÁR 5.

49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt ...

CZORDA BÓDOG.

SEMSEY ANDOR.

MÜLLER KÁLMÁN.

KORNFELD ZSIGMOND.

A FORENDIHAZ ÚJ TAGJAI.

A FÖRENDIHÁZ ÚJ TAGJAI.

A múlt év végén négy kiváló és érdemes férfit nevezett ki a főrendiház tagjaiként a király: Czorda Bódogot, Semsey Andort, Kornfeld Zsigmondot és Müller Kálmánt.

Czorda Bódog, az újonnan kinevezett főrendiházi tagok egyike, tulajdonképp nem új tag, mert mint a budapesti királyi ítélőtábla elnöke, majd mint a Kuria másodelnöke évekig hivatalból tagja volt az országgyűlés főrendiházának. 1828 december 15-ikén született Szabadkán, a hol atyja városi tanácsnok volt. A jogi pályára lépett s ép a forradalom küszöbén, 1848-ban nyert ügyvédi oklevelet. A lelkes húsz éves ifjú beállt honvédek s végig küzdött a szabadságharchoz. A világi fegyverletétel után besorozták katonának s Olaszországba vitték. Egy évig szolgált itt, mikor szüleinek sikerült öt kiváltani. Hazakerülve Szabadkára, ügyvédi gyakorlatot kezdett, majd szülővárosában közigazgatási szolgálatot vállalt. Részt vett az ötvenes évek vége felé kezdődött politikai mozgalmakban, a miért Josephstadtba internálták 1860-ban. Nemsokára azonban az októberi diploma neki is visszaadván szabadságát, ismét odahaza ügyvédkedett; Szabadka városa 1861-ben főügyészévé választotta s felküldte az akkor egybehívott országgyűlésre képviselőül. A provizorium behozatala után lemondott főügyészi hivataláról s mint ügyvéd működött, míg 1865-ben szülővárosára ismét meg nem választotta képviselőjévé Deák-párti programmal. Két évvel ezután Szabadka város főbírája lett s ez állást 1869-ig viselte, a mikor a királyi tábla, majd 1876-ban a legfőbb ítélőszék s 1882-ben a Kuria bírójává nevezetett ki. A bírói székéből a törvényalkotás és végrehajtás fontos feladataira hivatott el: 1889-ben az igazságügyi miniszterium második államtitkára lett. Ez állását négy évig viselte s 1892-ben a budapesti kir. tábla elnöke, majd 1893-ban a Kuria másodelnöki székével cserélte fel.

Egész pályáján szigorú kötelességérzés vezette, mely párosulva nagy tudományával, lelkes hazafiságával, él s itéletével, jelleme higadságával, tiszteletet szerzett nevének minden körben. Kuriai elnöki állásától a múlt év vége felé vált meg s nyugalomba lépett.

SEMSEY ANDOR neve tudományos czélokra való páratlanul bőkezű adományai, a tudomány iránti lelkesedése, lényének nemes egyszerűsége révén általánosan ismert és tisztelt országsszerte. Mint szüleitől réa maradt nagy orvosi örököse, saját személyére alig költ valamit, a lehető legegyszerűbben él s jövedelmei nagy részét közczélokra fordítja. Olyan Maccenása, mint Semsey, még nem volt a magyar tudomány: csak nagyobb összegekben tett alapítványai, ajándékai is százezrekre rúgnak, kisebb-nagyobb más adományainak pedig se szeri se száma. Hogy csak a legnevezetesebbeket említsük: az Akadémiánál 100,000 forintot tett le pályadíjjal, a tudományok különböző köréből vett munkára; a Nemzeti Muzéumnak s különösen az ásványtani osztálynak gazdagítására szakadatlanul áldozott s áldoz ma is még; becses hazai és külföldi ásványgyűjteményeket vásárolt nagy összegekért. Neki köszönhető, hogy a muzeum ásványgyűjteménye ma a legelső helyek egyikén áll az egész világon. A földtani intézetet is nagy értékű kincsekkel gazdagította s ez intézetnek a városligetben épült új palotája is fő részben az ő nemes áldozatkészségének köszönheti keletkezését. Alapítványt tett le fiatal természettudósok számára, hogy né-

hány évet anyagi gondtól s hivatali munkától menten, tisztán a tudományok élve tölthessenek. A tanárképzés czéljából alapított Eötvös-kollegiumot nagy összegekkel segítette s lehetővé tette, hogy gazdag könyvtárt szerezzen. S nemcsak pénzzel, — a mi viszonyainkhoz képest óriási összegekkel — szolgált a tudomány ügyét, hanem saját példájával is, mint széles látókörű tudós és nagy buzgalmu kutató, a ki több becses ásvány- és földtani dolgot írt s tudományos czélokra nagy és fáradságos utazásokat tett a hazában és külföldön.

Mindezt önzetlen szerénységgel tette: hiúság vagy érdek sohasem vezette, tetteiért sohasem keresett jutalmat, a népszerűséget, a nyilvános szereplést, a dícsőítést sohasem hajásztá és a kormány vagy a tudós testületek részéről is csak akkor fogadott el kitüntetések, ha lehetetlen volt előlük kijárni.

Semsey Andor 1833 december 22-én született Kassán, a hol atyja alispán volt. A gimnáziumot Budapesten és Kassán, a jogot a kassai akadémiában elvégezve, Magyar-Óvározt és Hohenheimben gazdaságot tanult s szülei, majd három testvére elhunytá után átvette a nagy családi vagyon kezelését. 1866 óta Budapesten él, kizárólag tudományos kutatásokkal foglalkozva. Érdeklődése főleg a természettudományok felé fordul, kedvenc tudománya az ásványtan s ideje legnagyobb részét vagy a Nemzeti Múzeum ásványtárában tölti, — melynek tiszteletbeli őre, — vagy a földtani intézetben, melynek tiszteletbeli igazgatója. Tudományos érdemeiért az Akadémia 1882-ben tiszteleti, 1890-ben pedig igazgatósági tagjává választotta. Az ezredévi ünnep alkalmából Ő Felsége a Szent István-rend középkeresztjével tüntette ki.

KORNFELD ZSIGMOND a most kinevezett négy új főrendiházi tag sorában a pénzügyi és közgazdasági érdekkört képviseli. A király és tanácsosai alig találhattak volna a magyar pénzügy világ és hitelügy vezérémberei közt méltóbb férfit Kornfeld Zsigmondnál, a Magyar Hitelbank elnökgazgatójánál, a kit nagy tehetsége, alapos műveltsége s hosszú időn át irányadó állásában szerzett nagy tapasztalatai hivatottá tesznek arra, hogy az egész országot érdeklő pénzügyi és közgazdasági kérdésekben latbavesse nyomatékos szavát a magyar törvényhozásban. Köztudomású, hogy azt a nagy pénzügyi csoportot, mely évtizedek óta szerencsésen közvetíti a magyar állam hitelműveleteit s mely csoporthoz a Rothschild-ház, az osztrák Hitelintézet s még sok más európai tekintélyű pénzügyi intézet tartozik, hazánkban a magyar Hitelbank képviseli. E nagy pénzügyi vezető szelme Kornfeld Zsigmond. E jeles szakembernek s a vezetése alatt álló nagy pénzügyi intézetnek működése egybeiránt nem szorított az állami hitelműveletek körül kifejtett működésre s arra az érdekkörre, melyet az országos hitelügy terén a főváros legnagyobb bankja természetesen betölt, hanem kiterjedt a közlekedés és iparfejlesztés tág mezejére is. Az utóbbi másfél évtizedben alakult közlekedési és ipari vállalatok közt kevés van, melynek alapításánál Kornfeld Zsigmond keze közre nem működött volna. Így, hogy a főbbeket említsük: a magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság, a budapest-pécsi vasút, a fiemei petroleumfinomító, a villamos és forgalmi részvénytársaság első sorban az ő kezdeményezésének köszöni létrejöttét.

Kornfeld Zsigmond érdemeit csak annál inkább fogja méltányolni minden igazságosan ítélő, ha fontolóra veszi, hogy bölcsője nem e

haza földjén ringott s mégis nemcsak nyelvtan-keletesen megtanulta, de gondolkozásában, érületében is magyarrá lett s fiait is magyarokká nevelte. Kornfeld Zsigmond Csehországban, Jenikában született 1852-ben, tehát jelenleg férfiúi tetterejének teljében áll. Tanulmányainak befejezése után prágai, bécsi és párisi bankházaknál működött s még fiatalon a Cseh Bankgyesület nevű prágai pénzügyintézetnek, azután az osztrák Hitelintézet prágai fiókjának igazgatója lett. 1878-ban hívták meg Budapestre a magyar Hitelbank vezérigazgatójává, mely állásában most már huszonhárom év óta fejt ki azt a sokoldalú működést, melyre fentebb röviden rámutattunk; két év óta e nagy intézetnek elnökgazgatója is. Hogy érdemeit mind az üzletvilág, mind a kormány eddig is méltányolta, mutatja az, hogy a Budapesti Tőzsde elnökévé választották, Ő Felsége pedig még 1890-ben a vaskorona rend harmadosztályú, 1893-ban annak másodosztályú jelvényével tüntette ki. Most pedig az a kitüntetés érte, melynél nagyobbab a korona magyar honpolgárnak nem sokat nyújthat: a királyi kinevezte a főrendiház élethossziglani tagjává.

Dr. MÜLLER KÁLMÁN az orvosi tudományok és a közegészségügynek fáradhatatlan, buzgó munkása. Mint gyakorló orvos, a belgyógyászat terén elismert szaktekintély, mint az egyetemnek nyilvános rendkívüli tanára részt vesz az orvosképzés munkájában s mint a fővárosi köz-kórházak igazgatójának főérdeke van abban, hogy a budapesti köz-kórházak európai színvonalra emelkedjen. Müller Kálmán Budapesten, 1849-ben született, orvosi tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. 1871-ben nyert orvostudori oklevelet. 1872-ben a bécsi köz-kórházban, majd a poliklinikán volt gyakornok, azután pedig a bécsi egyetem belgyógyászati osztályában tanársegéd. 1874-ben telepedett meg mint orvos Budapesten, a hol egy év múlva egyetemi magántanárá habilitálták. A Rókus-kórházban működött mint rendelő orvos, majd 1881 óta mint főorvos. Számos tudományos cikket írt bűvárdokásai eredményeképpen hazai és külföldi szaklapokba, tevékeny részt vett a budapesti orvosgyesület, az orvosi könyvkiadó-társulat működésében, az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésein. Kiváló érdemeket szerzett az első két szűnidei orvosi tanfolyam s az 1885-iki országos orvosi és közegészségügyi kongresszus rendezésével, mely utóbbinak vezértitkára volt. 1885-ben az országos közegészségügyi tanács tagja lett, jelenleg pedig elnöke, az orvosi körben is több éven át elnöki tiszteletet viselt. 1887-ben lett a fővárosi balparti köz-kórházak igazgatójává s újjalakította, kifejlesztette a Rókus-kórházat; az ő felügyelete alatt épült a Szent-István- és Szent-László-kórház s be rendeztetett oly tökéletesen, hogy külföldi szakértők is a legteljesebb elismeréssel nyilatkoznak róla. A közegészségügyi egyesület létrehozásában és felvirágoztatásában is jó része volt s ez egyesületnek elnöki tiszteletet is viselt. Munkássága közegészségügy terén úttörő. Több törvényjavaslat megalkotásában is részt vett. A néhány évvel ezelőtt tartott nemzetközi demographiai és közegészségügyi kongresszus rendezésében rendkívüli buzgalmat fejtett ki. Érdemeiért Ő Felsége 1897-ben miniszteri tanácsosi czímmel tüntette ki, számos hazai és külföldi orvosi és tudományos egyesület tagjává, több törvényhatóság tiszteletbeli főorvosává választotta.

ÁLMOK.

Én a napestét mindig várva-várom,
Nekem ez este: a napvirradásom.
S lám, jó az Isten, mindig eltelik,
Valahogy estelig.

Nappal nagy igát hordok görnyedezve,
Fél-föltékvintén: jön-e már az este?
De hogy a nap — jókedvűn lehalad:
Szabad vagyok, szabad!

Szabad vagyok, tied vagyok egészen,
Én lellem álma, tisztábbik énem.
Gyere, zokogd ki magad szivemen:
Szegény költészetem! . . .

— Oh, csendes esték daltermő magánya,
Én szép világom, álmaim világa:
Áldom az Istenet holtig, hogy veled
Mégáldott engemet!

Egy-egy dalom ha tisztábban kicsendül:
Innen száll az fel az esteli csendből. . .
Rossz a világ? Oh én nem átkozom,
Csak — szebbnek álmodom!

S a haláltól is már azért se félek:
Mert ez az álom énnekem az élet!
S az álmódást a hol itt elhagynom:
Amott majd folytatom!

Szabolcska Mihály.

HALLGASS MEG, ISTENEM!

Hozzád kiáltok, mennyei Atyám,
Ez új esztendő hajnalán.
Te voltál eddig én nekem
Segítőm, mindenem.
Te egy vagy első imádságom óta,
Am velem fordult a világ azóta. . .
Azért hallgass meg, Istenem!

Sohasem zaklattalak én magamért,
S veszendő földi javakért.
Azt mondtam eddig: adj nekem
Jó szívet, Istenem!
A többit: hirt, hatalmat, kincseket meg,
Csak oszd ki mind, a többi embereknek. . .
— Hallgass meg engem Istenem!

De már az élet megvesz engem is,
Földi jókért esd szivem is.
— Annyi körültem a nyomor,
Mit más nem orvosol:
Hogy még ha bűn is a vágyakozásom,
Valami nagy-nagy gazdaságra vágyom. . .
— Hallgass meg engem, Istenem!

És mig naponta elsáppaszt a bűn,
Ki fonthéjaz büntetlenül;
A nép, a jó bukása sért,
S az elnyomottakért
Ha úgy átérem, hogy mit nem tehetnek:
Uram bocsá! . . . bárcsak király lehetnék.
— Hallgass meg engem, Istenem!

Szabolcska Mihály.

AZ IGAZSÁG.

Irta Szívós Béla.

Derek munkás ember volt Madarász Mihály; a kapát, kaszát senki sem fogta meg jobban nála, de még a köblös zsákot sem vetette különben a vállára ember fia. Hanem hát egyszer

nagyot talált emelni, valami megszakadt benne s attól fogva elkezdett betegeskedni. Hiába itta a patikai orvosságot, sőt hiába kengette a tudós Zöld Erzsó asszony is nyúlhájjal, bizony nem ért az semmit. Csak gyengült, csak fogyott; nem bírta már el sem a kapát, sem a kaszát, sem a zsákot, elég volt neki már a zsolttár is, azzal ballagott el minden harangozáskor a templomba.

Utóbb a zsolttár is nehéz lett neki s látta, hogy meg kell halni.

De hát mint bölcs és istenfélő ember, egy cseppet sem búslit e miatt s akárki mit beszélt, csak ezt mondta:

— Így rendelte az Isten: a ki anyától született, meg kell annak halni!

S addig-addig mondogatta, hogy egyszer csak ugyan beteljesedett rajta. Eltemették aztán szépen, rendben.

Sem felesége, sem gyermeke nem maradt a jámbor kereszténynek, egy kis háza, egy pusztá szőlője meg egytűs holmija ellenben maradt. Ezekről halálos ágyán olyanformán intézkedett, hogy a ház, minden benne levővel, meg a pusztá szőlő szálljon vissza az elhalt felesége atyafiára, mert asszonyi jus volt mindenik, egyéb holmin pedig egyenlő mértékben osztozzának meg legközelebbi rokonai: István gazda és Gábor gazda, de a harmadfű tinőt el kell adni, annak az ára hadd legyen az eklézsiaé.

István is, Gábor is felettébb hőresögös természetű, igazságkereső emberek voltak, híres 48-asok mind a ketten s nem csak az ország jussát nem hagyták, de a magukét sem. S meg is mondta Tóth Sára asszony mindjárt:

— Majd megfáradok, lelkem, meg nem osztoznak emberséggel, a fiskálisok biznak még azon a szép vagyonon!

A kik hallották, mind csak a fejüket hajtogatták rá: nyilván úgy lesz! Hej, hej.

Temetés után nagy lassan visszaballagott a két örökös a szomorú házhoz, egy kicsit szét néztek az udvaron a holmi közt, azután bementek a házba, letelepedtek a lőczára.

Ott ültek már az asszony rokonai, — hogy valaminek lába ne keljen — meg ott voltak Tóth Sára s két-három szomszédasszony igazlátónak.

Az asszonyok a megboldogult érényeiről beszélgettek, majd rá került a sor a prédikációra. Azt is megdicsérték rendjében, a hogy illik, csak a kántor ellen volt kifogás, hogy nem eresztette úgy meg a torkát, mint úri temetésen szokta. Ravasz lelkű ember, az italt is nagyon szereti, nem ártana már másikat tenni helyette. Azután megint a Madarász gazda betegségéről, haláláról kezdtek beszélgetni.

A két gazda csendesen pipázgatva hallgatta a szót, de látszott, hogy másutt járt az eszük, s hol az egyik, hol a másik köhintette el magát.

Egyszer aztán megszólalt Gábor, minek utána kurta szárú pipáját kiverte s nagy tempósan a csizmaszárába dugta:

— Bizony így jár mindenki, a ki anyától született. Hanem ha ő szent felségének tetszett, hogy ő kegyelmét elszólítsa, nem tehetiünk róla. . . Tudjátok — folytatá az asszony rokonai felé fordulva — hogy a ház meg a szőlő a titek, — éljétek egészséggel, — egyéb holmi meg a miénk Istvánnal. A ti dolgotokba nem szólok, hanem hát István, mink tán megosztónánk. . .

— Nem bánom, intett István a fejével.

S kimentek az udvarra, szerbe-számba szedni a nekik járó holmit.

Nem valami sok volt biz ez, öt köböl buza, egy kis szemetes árpa, egy szekér, egy eke taligástól, egy vasborona, egy néhány kapa, kasza,

gereblye s más ilyen apróság, meg két hám. Csupa jó, az bizonyos, de üres. Híjába, az egyikből kidöglött a ló, a másik ló meg most háromhete adódott el, tizenhat forintot, mert kellett az ára adóba, meg doktor is muszáj volt hivatni s az sem jött ingyen. Ezenkívül volt még négy méhkas, tele méhvel, három pedig üresen; ezekből költe a szipoly a nyáron a méhet.

Hozzá fogtak hát az osztózáshoz s ment a dolog, mint a karikacsapás. A gabonát kétfelé mérték, a szekér meg a hám a Gáboré lett, az eke, borona az Istváné s az apróságokon is takarosán megegyeztek. Igaz, hogy egy kaszát mindenik magának szeretett volna, — ismerték, hogy kicsoda jó vasú szerszám — hanem hát még se lett baj belőle, mert nyilat vetettek rá. Az aztán megmutatta, kié legyen.

Nagyné a fejét csóválta s oda sügött Tóth Sárának:

— No, azt se hittem volna, hogy ezek ilyen módjával megosztozzának.

De a véreseszemű Sára ezt sügta vissza:

— Lementétek dicsérd a napot!

Ezután a méhkasokra került a sor. Megemelték mind a ketten egymásután. A két legjobb egyforma nehéz volt, azokkal nem volt semmi fennakadás, de a két másik közt már nagy volt a különbség: az egyik jóval könnyebbnek érzett, mint a másik, azonfelül nagyon herésnek is mutatkozott.

Ez egyiknek se kellett volna, de aztán nyilat vetettek erre is s a Gáboré maradt. Sehogy sem tetszett ugyan neki a sor, de hát az már nem volna ember, a ki nyilvetés után is feltátná a száját.

Végre következett a három üres kas.

Kettő csupa jó volt, megért volna negyven krajczárt, de bizony a harmadiknak már nagyon felkoszlott az alja s a csucsnál is két lyuk volt rajta.

A két jó kason hamar megegyeztek s mind-egyik oda lökte a magáét a többi holmijához.

Ekkor Gábor gazda megfogta a rozst kas, hogy azt is a maga holmijához lökje, mondván:

— No, ez meg jó lesz nekem ráadásba, úgy is a könnyebbik kas jutott nekem!

De István hirtelen utána kapott a rozst kasnak:

— Abból bizony semmi sincs. Ha igazság, hát legyen igazság. Nyil szerint lett a kendé a könnyű kas, hát ha ember volna kend, nem hánytorgatná. Lám a jó kasza meg kendnek jutott s én még sem szőlottam egyet sem. Ha kell kendnek ez a kas, hát tegye le kend a fele árát s akkor Isten neki!

Gábor gazda szörnyen felháborodott, kivált hogy István a rozst kassal együtt a kezét is megfogta:

— Még a kezem is megfogja kend ezért a rozst kasért! Ne tapogasson engemet senki! Hogy én fizessek? Annyi pénze legyen kendnek életében, a mennyit ezért én tölem lát. Már a könnyű kassal is megcsorbultam, pedig a szekér is többet ér, a mi kendnek esett, mint az én rongyos ékém, aztán mégis kendnek áll feljebb!

Az egyik szájatató szomszédasszony megszólalt:

— Ugyan lelkem, csak egyezzenek meg már, ha a többin megegyeztek: vessenek nyilat erre a rozst kasra is!

De a két ember rá sem hallgatott a vénasszonyra. Egyre jobban neki mérgeződtek. Végre Gábor azt mondta:

— Na hát, ha ezt a rozst kas is sajnálja kend, akkor nem kell semmi, nem osztom semmin. Hadd mutassa meg a törvény, kinek mi esik. Van még fiskális a világon. Ha igazság, hát legyen igazság!

— Én is azt mondom, — felelt István gazda. — Ugyis csak én rövidültem volna. Nem leszek világ csúfjára sem a kend bolondja, sem a másé. Hadd menjen törvényre!

Ezzel a két ember, ki jobbra, ki balra útjára ment. Az egyik egyenesen Tollas fiskálíshoz, a másik meg a kaesakezűhöz.

Megeredt aztán a per szépen s folydogált annak rendje és módja szerint takarosan. Az öt köből buza, a kis szemetes árpa, a szekér, a hám, meg egyéb apránként mind felmengetett stemplire, fiskálíra. S mire a törvény kimondta, hogy a hagyaték minden részében teljes egyenlő mértékben illeti meg a két örökös, — már akkorára nem maradt egyéb, mint a roszt kas, mert azért senki sem adott semmit. S ez volt a szerencséje, mert különben a fiskálisok ezt is felemésztették volna.

Mikor a sentenzia meglelt, azt mondja István Gábornak:

— No, látja kend, már most egyikünk jussa sem csorbul, osztozunk. Fele az enyém, fele a kendé. Hogy vágjuk: hosszában-e, vagy keresztben?

— Csak hosszában, felelt Gábor, — egyformán jusson mind a kettőnknek tetejéből, aljából. Így az igazság.

Azzal fejével kétfelé vagdalták a kast s elvitte ki-ki a maga részét haza.

Mikor István gazda haza érkezett, oda adta a félkast a feleségének:

— Nesze anyjuk, itt a jus. Estére megfőzheted vele a vacsorát.

Az asszony rettentő siránkozásra fakadt:

Oh, de elvette az Isten a kendek esztét, hogy ki nem birtak egyezni! Hogy elpocsékolták azt a gyönyörű szép vagyont! Hová lett a buza, a szekér, a jóféle jó hám, a sok drága szerszám? Miért cselekedtek kendek ezt, miért cselekedték? . . .

De István gazda csakhamar házastársába fojtotta a szót, méltóságteljesen így szólván:

— Hallgass! Nem érted te azt. Ha igazság, hát legyen igazság!

VÁGÓ PÁL FESTMÉNYE A SZEGEDI ÁRVIZRÓL.

A szegedi közművelődési palota könyvtára, múzeuma és képtára egyre gyarapodik kincsekben. E képtárban foglal majd helyet Vágó Pál festménye is, az «árvizkép», a hogy a szegediek nevezik, melyet a város annak az emlékére festetett, hogy a romba dőlő várost meglátogatta Ő Felsége a komor napok alatt, s kimondotta a magasztos jelszót: «Szeged szebb lesz, mint volt.»

A vasúti töltés táviról oszlopától a régi kis sánczpartig látszik Vágó Pál képen a vízbe hanyatlott Szeged. Merre a szem ellát, úszik minden, alig maradt épen néhány épület. A zavaros víz tajtékzik még most is, hullámzó hátán menekülőket emel: aggodat, ifjakat, nőket, gyermekeket vegyest.

Egy roncsokkal borított magaslaton áll a király, részvételt nézve szét a bűrtörtelméletet hordó szennyes áron, melyből a regattisták, s a pontonokat kezelő katonák mentik az emberi életet s a még használható tárgyakat.

Ő Felsége mellett ott áll Kreminger prépost, az ősz pap, a régi Szeged egyik tipikus alakja, a prépost mellett Pálffy Ferencz polgármester. Ott láthatók a csoportban Dáni Ferencz, Szeged akkori főispánja, derűs arcú ősz ember, felémelt fővel, mintha a király biztató szavai tükröződnének vissza alakján. A csoportban több szegedi polgárral: Dobó kanonok, Németh püspök, s a hátulók között Tisza Kálmán, az akkori miniszterelnök.

A szárazon maradt magaslat egy részén, — a kép jobb alsó sarka — a menekülők gyűltek össze, a kik kiszáradt szemmel nézik a pusztulást, hajdani jólétük és boldogságuk tanuját. Már nem is tudnak sírni, csak bámulnak réve-

dező tekintettel a messzeségbe. A hűvös hajnali levegő átjárja a tagjaikat, az asszony nép öszszébb huzza magán a kendőt, s vigyáz a gyermekekre. Azok meg alszanak nyugodt, édes álmod, — mit tudják fölérni gyermekészszel a csapást?

A palánki templom a háttér, a roskadó tetőzetű házakkal, melyek művészileg igazán varázsolják elé a szívzaggatót.

A festmény remekműve egy művészi léleknek. Nemcsak hatalmas tehetség erejével, hanem igaz szeretettel, szívből merítve, alkotva, mintha Vágó Pál maga is ott nőtt volna fel a Tiszapartján s ott élte volna át a sokat szenvedett magyar város pusztulását.

Őt éve lesz február 9-én, hogy a város megrendelte Vágónál a képet. A művész akkor még azt hitte, hogy két év alatt elkészülhet vele,

VÁGÓ PÁL FESTMÉNYE A SZEGEDI ÁRVIZRÓL.

ámde később jött csak rá a feladat nagyságára. Sok időbe telt, a míg hozzá mert kezdeni, addig utazott, keresett, kutatott, tanulmányozta a történetet, a helyzetet, viszonyokat, át meg átgyúrta lelkeben megannyiszor a munkát, míg végre 1899. május elsején megtette az első ecsetvonást.

De zavartalanul most sem dolgozhatott szép, de nehéz feladatán. Engedni volt kénytelen Torontálvármegye bizalmának, mely ezredévi banderiuma képét épen ő vele akarta megfestetni. A vármegye műtermet rendezett be számára s miközben a banderium képét festette, megcsinálta az «árvizkép» első nagyobb vázlatát is.

Azonban jött a párisi világkiállítás ideje s a híressé vált huszárképet neki kellett megfesteni. És a kormánybiztosság haladékot kért a várostól: engedjék meg, hogy a művész szünetelhesen fél évig a szegedi árvizképpel! Így készült a pompás alkotás sok átalakítás-

sal, javítással, míg végre most előttünk áll teljes remek voltában.

Vágó Pál nagy művét — mint mondánk — nem csak az igazi művészet fénye aranyozza be, hanem annak a belső szeretetnek kedves, meleg sugara is, mely őt Szegedhez már régóta, a nagy veszedelem óta köti.

Hogy mennyire esüngött szívvel-lelékkel már akkor a derék magyar városon, ép oly szépen, mint jellemzőleg mondta azt el maga a művész egy felolvasásában, melyet a szegedi Dugonics-Társaság ülésén tartott volt.

«1879. év márcziusában München városában éltem. A müncheni művész-akadémián akkor mind az öt világrész ifjúsága képviselve volt, tanuja voltam annak az érdeklődésnek, a melyhez hasonló még a világ nem látott. Reggeltől estig vártuk a híreket, reggeltől estig ostromoltak külföldi pályá-

az iskolánkat megkérni, adjanak ez összegből valamit szegény honfitársainknak.»

Az angol és amerikai művésznövendékek is azt mondták szintén, a mit a többi: adjuk oda az iskola megtakarított pénzét a szegedi károsultaknak. (Hiszen egy magyar volt az első az iskolában és az a magyar én voltam.)

Nem telt bele egy óra, ezt a példát követte minden iskola, és Benzúr Gyula, a ki akkor tanár volt a müncheni akadémián, még emlékszik arra, hogy a szegedi árvíz napján d. e. 10 óra körül az akadémia művészei élén tört németiséggel én kértem fel őt, hozza követségünk tudomására, hogy a müncheni művészek minden megtakarított pénzüket Szegednek adják. S a mi kis összegünkben, mely külföldön bizonyosan az első volt az adományok között, néhány nap alatt százazrek, milliók lettek . . .»

*

A kik látták a romba dőlő Szegedet, melyet

pén nyolcz holdat foglal magában, melyben a tülelvélű fák télen is megőrzik zöld lombzatukat, s a virágágyak kora tavasztól késő őszig felváltva nyitják virágaik százféle válfaját. A nagy tért alig néhány öl hosszú utca kapcsolja össze a tiszaparti sétányt, a melyet a közúti hid Uj-Szeged rózsálgétevel köt össze. A hid inmensó oldalán a közművelődési palota, nem messze tőle a színház, a gimnáziumok, felső kereskedelmi és a felsőbb leányiskola, a főreáltanoda, s hátrább keleties tornyoskáival és lapos bádogfedelzetével a városi nagy fürdő, s ismét a vasutak palotája, a tornyos városháza, a fa- és fémpipari szakiskola.

Ily keretben halad a két körút, a rövidebb s a hosszabb, gyűrűjével átköve a Tisza partjainak éjszakai és déli pontjait. A gyűrűkön a sugár-utak ágaznak végig.

VÁGÓ PÁL FESTMÉNYE A SZEGEDI ÁRVIZRÓL.

pusztulásában Vágó Pál képe oly hiven és meghatóan tüntet föl, alig remélhették, hogy oly hamar és oly szép alakban feltámad, mint a hogy ma már szemlélhetjük. Élénk színekkel írja le Kisteleki Ede ismert író azt az ép oly meglepő, mint öröndetes változást, mely egyszermind ékesen szóló biznysága a szegedi magyar nép rendkívüli erejének, életrelvalóságának is.

A Tisza árjából — mondja Kisteleki — az egykori, régies Szeged helyett új város kelt ki, megcsépülve, megerősödve.

A roskadozó vályogépületek helyén kétemeletes paloták támadtak, a vár rozoga bástyáit az iskolák sorának tornyos épületei pótolják. Ott, hol gyermekkorunkban falákokon tapostunk át a vízvárosi utcaiz dágványokon, sima aszfalt járdák vezetnek.

A rekettyés, vadbozotos vármegyeit szabad tér átváltozott a palotáktól szegett és parkká átalakított Széchenyi-térre, mely a város kellő köze-

Maguk a szegediek is alig tudtak sokáig megszokni új városukban, s kibékülni a változott viszonyokkal. Mint az olyan ember, a ki megszokott gúnyája helyett palástot volna kénytelen hordani, s lépten-nyomon megbotlanék benne. «Az új épületekkel azután új emberek is költöztek a városba. De a szegedi nép magyarság természetében azban is nyilvánult, hogy lassanként az idegenek szokat inkább ő hozzájuk, mint ők az idegenekhez.

Ma már egy erős, nemzeties vonásokkal bíró magyar polgári osztály fejlődött a különféle régi szegedi és bevándorolt elemekből.

VASUT EURÓPÁBÓL, AMERIKÁBA.

Alig, hogy az oroszok nagy erőfeszítéssel biztosították a szibériai vasutnak egészen Vladivosztojkig való kiépítését, máris újabb és még nagyobb szabású tervekkel állanak elő. Orosz-

ország beavatkozása Khina belső ügyeibe a most lebonyolódott boxermozgalom alkalmával, csak arra való volt, hogy rátehesse kezét Mandsuországra, a melyre okvetlenül szükség van, ha a kelet-ázsiai vizeken vezető szerepet akar játszani. Vladivosztojk kikötője ugyanis télen befagy s így járnak a többi kelet-szibériai kikötők is, egyik rövidebb, másik hosszabb időre, minél fogva szükség volt tehát először is egy jó, délebbre fekvő kikötőre. Ilyen Port-Arthur. Ezt megszerezte, békés úton ugyan még, de a békét csak a tőle való félelem tartotta fenn. A kelet-ázsiai kikötőknek a már eddig elkészült szibériai vasuttal való összeköttetése végett szükséges volt, hogy az oroszok Mandsuországot területén át nyugodtan építhessék a vasutat. E miatt avatkozott bele olyan nagy erővel a boxermozgalomba s a «pacificatio» ürügye alatt beleült a khinai császár egyik szép tartományába, Mandsuországra s alig hiszem, hogy onnan valaha ki lehessen mozdítani!

A szibériai vasut Szent-Pétervártól Vladivosztojkba biztosítva van tehát. De ismét újabb terv merült fel, a melyről térképünk azonnal felvilágosít. Irkutskból a Bajkál-tó éjszaknyugati partján, aztán Jakuczkon keresztül a Behring-szorozhoz akarnak vasutat vezetni, hogy onnan Amerikával nyerjenek összeköttetést. Ha ez sikerül, akkor vasuton lehet majd New-Yorkba utazni, bizonyára nagy öröme az azoknak, a kik szeretnék a csodás Ujvilágot látni, de nem mernek tengerre szállni. Lobel, alaskai utazó, francia ember, vetette ugyan fel állítólag ezt a tervet, de régebb ez már; azonban oly merész, hogy megvalósításáról a közel jövőben még álmodni sem mertek. Mióta azonban a Vladivosztojkba vezető vasutal annyire sikerült jutni, a terv népszerűbb lett s kivihetősége nem látszik olyan kétesnek.

Tekintsünk azonban végig a vonalon. A mint a vasut elhagyja a Bajkál-tó völgyét, a hol szintén nagy nehézségekkel kell küzdenie, azonnal a Lena völgyé felé kell hogy siessen, mert ez lesz a legkényelmesebb útja éjszakketel felé. Hatalmas vízválasztót kell ugyan megmásznia eközben, de ez utóvégre nem kivihetetlen. A Lena völgyében Jakuczk városát fogja érinteni a vasut s bizonyára nagyban hozzá fog járulni, hogy ennek a városnak híres nagy prémvásárlói forgalmát előmozdítsa. A jakutok kis kunyhói között a kisajátítás bizonyosan nem fog nagy gondot okozni. Különben a terület legnagyobb része még ezen a vidéken erdőség.

Körülbelül Jakuczknál a vasut el is fogja hagyni a Lena völgyét s még inkább éjszakketelnek tart, mert arra a térszín legalacsonyabb. Csak hogy itt van a Földnek leghidegebb helye! Verhojansk városka meteorológiai állomásának feljegyzései szerint ennek a helynek januárius közepes hőmérséklete — 52° C!! Ez csak a közepes hőmérséklet januárban, a legnagyobb hidegek 68°-kal is lemennek a zérus alá. Irtozatos hideg ez. A higany a hőmérőkben már régen megfagyott, a szabadban való tartózkodás csak a legnagyobb óvatosság mellett lehetséges, a vas éget, mintha tüzes volna s ott hagyja a bőrét, a ki hozzá ér. Juliusban ugyan magasra fölemelkedik aránylag a hőmérséklet, de azért az évi közepes hőmérséklet 14°-kal marad a zérus alatt.

A Föld állandóan meg van fagyva, csak a felszínen olvad meg nyáron rövid időre. Ilyenkor aztán réműletes sártenger borítja az egész vidéket. Az olvadó hó levét a fagyott föld nem iszsa be, a párolgás alig valami s így minden víznek a felszínen kell lefolynia. Sárará lesz ott minden s csuszlik, olvad az egész földfelszín. Milyen fognak itt töltéseket építeni? milyen lesz a vasut vízlecsapolása? Előre meg sem mondható nehézségekbe fog ütközni minden földmunka. A mély alagutak belsejében szivárgó vizek gőzfelhőbe fogják borítani az alagutak száját, a töltések folytonos eszauamlásnak lesznek kitéve, a sinek illesztő lézagei, miután itt az évi közepes hőmérséklet-ingadozás 67°-ot tesz ki (nálunk csak 20°-ot), óriási nagyok lesznek s télen valószínűleg különös intézkedést kell tenni, hogy a roppant hidegekben erősen összehuzódott sinek miatt újjnyi szélesre megnyitni lézagekon a vonat kerekei össze ne törjenek.

Fogalmunk sincs róla, hogy a Földnek ezen a leghidegebb helyén miképp sikerül majd vasutat építeni.

AZ EURÓPÁBÓL AMERIKÁBA TERVEZETT VASUT TÉRKÉPE.

A vasut tovább keletre haladva valamivel mérsékeltébb égőv alá jut, noha éjszakabba kerül. De a Csendes-Oceán mérséklő hatása már itt érzik. A nyáron süppedékes tundrákon, gyéren lakott vidéken rohog végig a vonat, míg végre a legnagyobb nehézséghez, a Behring-szorozshoz jut.

A Behring-szorozs Ázsia északkeleti csücskét választja el Alaska középső félszigetétől, az úgy nevezett Prince of Wales földtől. Szélessége 91 kilométer, tehát olyan széles, mint a milyen messze van Budapeستől Tata a vasúti vonalon mérve. Ezt az utat a gyorsvonat másfél óra alatt teszi meg. A tenger mélysége a szorosban meglehetősen egyenletes, majdnem mindenütt 50 méter. Ha ezt keresztül akarnók tölteni, úgy olyan töltésre volna szükség, a melynek keresztmetszete 4000 négyzetméter, a töltéshez szükséges anyag 342 millió köbmétert tenne ki, a melynek odaszállításához két millió tehervonatra volna szükség. Ha minden órában tudnánk egy tehervonatot indítani, a mely meg volna rakva földanyaggal, úgy körülbelül 80,000 napra, tehát mintegy 200 esztendőre volna szükség, a míg az anyagot odahordottuk. Az a néhány kilométer hosszú híd, a mit építeni lehetne nem számít, a mikor 90 kilométer áthidalásáról van szó.

Egy szóval, a Behring-szorost áthidalni, áttölteni teljes lehetetlenség, erről le kell mondani.

Marad még két más módszer. Az egyik az alagút építés a tenger alatt. Kilencven kilométer hosszú alagutat azonban olyan nagy mélységben alig lehet elképzelni. A másik mód a komp, a melylyel a vonat egyik partról a másikra szállíthatnák. Ezt a műveletet ugyan az áramlások nem nagyon bántanák, mert azok a Behring-szorozsban nem igen erősek, de annál nagyobb akadály a jég, a mely a Behring-szorost az év legnagyobb részében hajózhatatlanná teszi. Az év legnagyobb részében nem borítja ugyan összefüggő jégpáncél a szoros vizét — a mi még csak jó volna, mert az erős jég tetején lehet közlekedni, — hanem a mi ennél sokkal rosszabb, félig be van fagyva, félig zajlik a jég, majd néhány napra ismét megáll, stb. még júliusban is, a mikor még mindig nehézséggel jár a fókavadásznak a szoroson át hajóval az éjszakai tengerekbe jutni. Nagyon is merészek a s körülmények nem

ismerésének kell tehát ezt az eszmét tekintelnünk.

Az oroszok a Vladivosztozk felé vivő vasutat ki tudták erőszakolni — az emberektől. Ellen-sége volt ennek a vasútnak minden Kelet-Ázsiában érdekelt nagyhatalom, — de az okosság és az erő győzött. Az Alaska felé vivő vasut megépítése közben azonban a természet, a legnagyobb hatalmasságon kellene győzedelmeskedni, a mi itt aligha fog sikerülni.

Térképünkön vastagabban van feltüntetve az a vasúti vonal, mely — a fenti terv szerint, — a szibériai vasúthoz Irkutznál csatlakozva a Behring-szorozson át egész New-Yorkig vezetne. Kissé vékonyabb vonallal van jelölve a szibériai vasút, mely már nagy részt kiépült, csak az az aránylag kis része van még munkában, mely Vladivosztozk felé visz s melynek irányát térképünkön pontokkal jelöljük.

Ha a Behring-szorozson átvetőt vasutat sikerülne valaha kiépíteni, akkor Budapestról is szárazon juthatnánk el New-Yorkra, a mint egy pillantás a térképre világossá teszi. Budapest-ről ugyanis ma már el lehet vasúton Moszkvába menni, aztán a szibériai vonatra jutva, tovább Irkutzkig; Irkutzktól pedig Jakuzszkon s a Behring-szorozson keresztül vezetne el a tervezett vonal New-Yorkba.

Cholnoky Jenő.

KUKÁNY OSTROMA.

Paródia Murány ostromára.

Írta Seress Imre.

I. szakasz.

Állt Kukány sokáig százi épségében, Messze mindenhonnan, egy völgy fenekében; Színésztársulatot nem látott még soha, S most egyszerre kettő is érkezett oda.

Az egyik társulat, összevissza nyolcz tag Wessely Ferenczet vallá direktornak; Wessely Ferenczet, a nagyot, a hírest, Kinek állomása volt legutóbb Kispeszt.

Minek arról irni, hogy ki volt Wessely? Van-e ember, ki e nevet nem ismeri?

Wessely és Sekszpir össze vannak forrva, Wessely Sekszpirnek interpretátorja.

A mikor Kispesten Lear királyt játszotta, A közönség szemét-száját eltátozta; Alakításáról a «Gubacsi Hírlap» S «Szentlőrinc s Vidéke» hasábokat irtak.

Macbethjét Zaconi megnézte titokban, S beismerte, hogy még ő se játszza jobban; Harmadik Rikárdja hogy mily nevezetes, Ezt csupán egy ember nem hiszi el: Gyenes.

És Ujházy szintén bölesen elhallgatja, Hogy a Shylock zsidót oly jól miért adja; Azért, mert órát vett Wessely uramnál, A kinél nincs külön velenzei kalmár.

De nagy szerepeit elő mért soroljam? Az ő talentuma hatalmas, mély folyam, Mely a Kárpátoktól az Adriáig ér, És színészetünknek egy szebb jövőt ígér.

S színtársulatának minden egyes tagja, Habár fizetését nem rendesen kapja, Méltó ő hozzája minden tekintetben, Velük a Vígszínház sem versenyez ebben.

Szívükben a Múza szent ihlete forrván, Minden áldott este játsznak ők egyformán, A színpad nélkül tán élni se tudnának, Ott laknak, ott esznek, ott isznak, ott hálnak.

A másik társulat, összevissza hét tag, Engedelmeskedett egy direktornának. Csésze Mária volt ez asszonynak neve, Negyed század óta férjének özvegye.

Csésze Máriának híret ki hallotta? Hisz nem örökíti nevét betű, kotta? Való igaz, ámde ez mutatja épen, Hogy elől van helye Thália könyvében.

Mert régi igazság, tudja ezt mindenki: Legjobb asszony az, kit nem emleget senki. És Csésze Mária ezek közül való, Égyelőre tehát ne legyen róla szó.

Kukány pedig nem oly inezifinzi helység; Van közepe és van benne alvő, felvő; Innentől amoda husz percz az ut nyárban, S három óra télen, avagy mikor sár van.

És a felvő végén, egy kocsiszin alatt Játszott a héttagú kitünő társulat; Az alvő végén pediglen, egy csűrbe Wessely nyolcz tagja vala összegyűlve.

Egyémásra a két trupp dühös rettentően, Kivált ha nem játsznak, szélben és esőben; Legenyhébb beszédük egymásról: «a pocék, Gyalázatos, komisz, szemtelen ripacsek.»

De Kukányból azért nem megy egyikük se, Várják, hogy egyiket a guta megüsse; Vagy Csésze Máriát, vagy pedig Wesselyt, Addig egyelőre a mérgüket nyelik.

Elmúlik négy-öt nap, söt vége egy hétnek, S Wesselyhez nem jön színházba egy lélek, Azaz olyan lélek, a ki pénzt fizessen, Kukánynak alvőgén nem akadt csak egy sem.

A művészi erők már az első héten Kifogytak a pénzből, még pedig végképen; Ót szakajtó szílvát hozott be a «berlet», De persze, már ez is régen semmivő lett.

Csésze Máriának színháza ellenbe Zsufolóság vagonon mindennap megelve; Pedig olyan silány a repertoárja! Csak a «Goldstein Számi», és éféle járja.

Wesselynél a nők sirtak és csuklottak, A férfi színészek titkon káromkodtak; Kérték a direktort: hagyja e rongy fészket, S másfelé keressen pénzt és dicsőséget.

«Julius Caesar»-ból vala épen próba, S az alkalom nékik jött igen kapóra. Wessely direktor volt a czímszerepben, S magától értetik, hogy remekelt ebben.

Mikor a harmadik felvonás derekán Behozták őt holtan a szent Mihály lován, Marcus Antonius a gyászbeszéd helyett Sokszorta komolyabb hürokat pengetett.

«Direktor úr, így szólt, azt akarjuk tudni, Hogy nem tetszett-e már a dolgot megenni? Mert a mi sok, az sok; fölfordulunk éhen, Ha nem negyünk innen, még ezen a héten.»

A holt Caesar erre fölüle fektéből, Vas elhatározás villámolt szeméből; Megvetően nézett színtársulátára, Színtársulatának mind a nyolcz tagjára.

S szólt: «Oh gyáva népség, hát nem fogadtátok, Hogy mindenütt s mindig számíthatok rátok? Itt maradunk, punktum! Ne mondjátok olylat, Hogy teli ház nélkül innen elpakoljunk!

«Azért jöttem-e el, hogy végre ne hajtsam? Egy asszonydirektor kacaját üssön rajtam? Szarkáról mesélvén, s annak nagy farkáról, Wessely Ferencznek csúfos kudarczáról?»

«Vagy azért jöttem-e szezonot kezdni itten, Mert Kukánynak népét műértőnek hittem? Hogy be ne mutassam Corjolánt, Lear királyt, Hamletet, Otellót s Macbethet legkivált?»

Igy szólván, lefeküdt. Csakhamar utána A sugó köhécselt, szólni kívánva. Hallgatott a többi, nem volt szólni kedve, Látván, a direktor mint fel van gerjedve.

S a sugó szólt: «Hát én bizony a napokban, Hogy kotródjunk innen, magam tanácsoltam; De mostan (és ebben nincsen semmi szégyen), Ellenkező részre fordult véleményem.

«Könnyű itt minékünk, apró kis tagoknak Ez, s amaz tanácsot adni a nagyobbak; Könnyű stácziókat hagyogetni sorba, A mi hirnevünkön nem esik nagy esorba.

«De nézzük a dicső, nagy Wessely nevet, Melyet az országban milliók említenek! Nemzeti Színházban is van hire neki, Az intendáns Pályt vele izesztgeti.

«Ismeri őt Császár, ismeri Gabányi, (Nem is tudták egymást sohase kiállni.) A méregtől majdnem kipukkad Feleki, A mikor Wesselyt előhozzák neki.

«És ki nem emlékszik a riadalomra, Mely a Nemzetiben két nap dült tombolva, Mikor vezérczikben a «Kispesti Közlöny» Wesselyt kívánta intendánsnak rögtön?»

«Zilahi, s Bakó már kezdték találgatni, Kiket fog érettünk Wessely elcsapni? Latabárt a hideg kirázta azonnal, Alig győzte magát forralt vörös borral.

«És mikoron a hir, sajnos, nem lett való, Támadt olyan vígság, mely le nem írható; Egyszerre tizenöt bankettre készültek, Török Irma s Márkus Emma kibékültek.

«Ujházy ferliben száz forintot vesztett, De nagy örömben föl se vette eztet, Vala pénze bőven: Vizvári, Szigeti Zsiráltak azonnal három váltót neki.

«Ime ily nagy ember a mi direktorunk! Ránk is dicsőség, ha mellé sorakozunk. Babérkoszorúja több van, mint a szemét, Színlapon nagy bötű mutatja a nevét.

«És direktorunkat viszi vezérelve A színésztalentum s írői lángelme;

«Tartsunk ki tehátlan direktorunk mellett, Nem lankadva, és nem ismervé félelmet;

KUKÁNY OSTROMÁHOZ — Lánck Lajos rajza.

Mely, hogy a Telekit eddig el nem vitte, Csak azért van, mert ő nincs benne a klikkbe.

«A Nemzetiben ő lehetne Szigeti, De hát Budapestén sohse tetszett neki; Magasb ambíció vezérelti őtet: Hódítani folyton új és új vidéket.

«S fél Magyarországot ezzel a nyolcz taggal Már eddig bejárta fényes diadalal; Nos, ha híret félti ő direktorsága, Kérdem én, művészek, nincs-e igazsága?»

«Tartsunk ki tehátlan direktorunk mellett, Nem lankadva, és nem ismervé félelmet; Szó se legyen arról, hogy: se pénz, se posztó, Publikumtól búcsút vesz a színlaposztó!

«S ha Diesöffy Loránd, avagy más valaki Nevezné Wesselyt s minket gúnyolna ki, Azt feleljük vissza: «Ugyan kérem szépen, Maga jöjjön ide, azután beszéljen!»

Szólt és lyukába bujt a sugó, de onnan A direktor felé sandíta suttyomban, A kitől ma reggel előleget kére, S a ki az felelte, hogy: talán estére.

Ekkor előlépett Karomi Aladár, Az intrikus színész és morgott: «Ugyebár, Megmondtam előre, Kukány milyen fészkek, De ti ezt nem hinni voltatok merészek.

«Pedig pár esetet hogy elősoroljak, Jövendöltem-e én csak egyszer is olylat, Jövendöltem-e én koplalást akkorát, Mely nem teljesedett volna be akkurát?»

«Rátóton ott maradt holminknak a bele, Bagoson is jó sok, mennykő csapjon fele! Hát a sok vadkörte, a mit Sápon ettem, Nem ékesszólóbban beszél-e helyettem?»

«Avagy gondolatok Pusztá-Szent-Mihályra, A hol eljártunk két év előtt, nyárba' Hatszor egymásután Otellót, de persze Nem jött rá közönség egyetlen egyszer se.

«De ördög és pokol! Elég a koplalás! Legalább énekiem, most már folytassa más. Menjünk Debreczenbe, vagy Szegedre, ottan Méltányolni fognak minket százszor jobban.»

«Sőt én be nem látom azt, hogy Budapestre Miért ne mehetnének játszani pár este? Kapva kapva rajtunk, oh Wessely, hidd el. A Vígszínház, mely küzd folyton deficitel!

«Sok ringy-rongy társulat, mely külföldön koplal, Mi vendégek gyanánt nem csupán hetekig Játszhatnak, de akár három esztendőig.

«Azért is javaslom, hogy még a mai nap Polyamán Wessely irjon Ditróinak, Hogy hajlandók vagyunk ahány estére Elmenni hozzája vendégszereplésre.»

Szólt és a sugó is helyeselé szavát, Egy kiáltás zúgott a színlalakon át: «Menjünk el azonnal! Induljunk máshova!» De egy hang közbük mennydörögte: «Soha!»

És Wessely Ferencz mérgesen fölugrott, De nem volt ideje szólni több kukkot, Mivelhogy Solymosi jött lélekszakadva, Solymosi, de nem ám a Népszínház tagja.

Másik Solymosi az, kiről itt szó vagon. Ez rosszabb kómius még annál is nagyon. Olyan rossz kómius, hogy (és ez nem frázis) Nálánál kitünőbb talán Feld Mátyás is.

Mint hogy aznap este «Julius Caesar»-ban Solymosi nem játszott, a direktor bátran Csésze Máriához menesztette el őt Fontos üzenettel még a próba előtt.

«Nos, mi választ hoztál? kérdezte Wessely, — Ugyis a méreggel torkig vagyok teli; Szólj: Csésze Mária mit válaszol nekem? És megfontolta-e küldött üzenetem?»

Solymosi e szókra nagy lélegzetet von, Azután elkezdett röhögni rettentően; Hasa, szeme, szája, pofája kidülledt, Úgy, hogy körülötte mindnyájan elhűltek.

S röhögött Solymosi, eleintén állva, Úgy, hogy egy fotelbe magát belevágta; A fotel feneké rögtön ki is esett, S most rajta röhögtek, de ő nem nevetett.

Hanem kezdé szólni: «Kérlek, ne higgyétek, Hogy tán mese lesz az, a mit elbeszéltek;

A mit mondok, úgy van mindenik szócskája,
Akár előre is hitet tesztek rája.

«A felvégi trupphoz mikor eljutottam,
Hol a direktorné? kérdezém legottan.
Majd megették szemmel, aztán nagysokára
A színpadra vittek, egyenest hozzája.

«Nagy, sőt rendkívüli volt meglepetésem,
A mikor elébe értem szerencsésen.
Az igazgatónő valósággal ott volt,
Egy ócska díványon ült, s harisnyát stoppolt.

«Fejkötő volt fején, és kötény előtte,
Nagy kandur dorombolt, járt-kelt körülötte;
Nagyító pápaszem ült vala az orrán,
A mely nem is orr volt, de igazi orrmány.

«Gömbölyü vállait és vastag derekát
Egy régenten fehér rékli övezte át;

«Jöjjön át mihozzánk, akár rögtön Nagysád,
Hogy az alvéneg is végre bámulhassák;
Ime, direktorom oly szerződést kínál,
A minőt, míg csak él, nem kap Krecsányinál.

«Nagyanya szerepre már rég nincsen tagunk,
Hogyha boszorkány kell, mindig megakadunk;
Hát szerződjön hozzánk, kap negyven forintot,
Sohol soha nem lesz oly jó dolga, mint ott.

«Szintársulatának többi tagját pedig
Bocsássa el Nagysád, fölmondván ő nekik,
Vagy ha tán kedvük van hozzánk jönni szintén,
Hát kórista gázsit kapnak eleintén.

«Ha nem fogadná el ezt Nagysád, akkoron
Sajnálja Wessely, az én direktorom,
Szerfölött sajnálja, de kénytelen lézen,
Hogy sokkal erősebb eszköz után nézzen.

Hogy Nagysád Lear királyt adja cifra szűrrel,
S Szába királynőjét egy szál hegedűvel.

«Hogy Bánk bánnak ezimén más darabot adat,
Valami rettentő ostobát és vadat,
Hogy Sarah Bernhardnak buta példájára
Férfiszerepekben magát produkálja.

«Hogy hős szerelme nagy mértékben süket,
Nem tudja a sügött szónak értelmüket,
E miatt a sugó oly szörnyen kiabál,
Hogy a publikumnak a haja égnek áll.

«Hogy komédiások tagjai egy szálig,
S ez színészetünknek szűgyenére válik,
Hogy ily pereputtyot szétkergetni végre
Minden hazafinak szent kötelessége!»

(Folytatása következik.)

KARÁCSONY-EST.

Szita könnyűségű volt az avult kelme,
De erős flanelal vala kibélelve.

«Mint mondtam stoppoló tű volt a kezében,
És tíz öles dárda a tekintetében;
A kandúrral pedig mikor játszadozék,
A hangja olyan volt, mint a repedt fazék.

«A mint szembe lettünk végtére egymással,
S köszöntém a sárkányt illő meghajlással;
S láttam felfújt arozát és tokját, melybe
Fejkötő madzagja el vala mélyedve:

«Kétes habozásban állék egy darabig,
Merjek, vagy ne merjek mondani valamit?
Végre megszólaltam, illően és szépen,
Válogatva a szót kitelhetőképen:

«Szép nagysád, ezt mondtam, hogy meg ne sértse
Hát nem én beszélek, de az igazgatóm; [szóm,
Wessely Ferencz ur küldött engem ide,
Hogy miért, elmondom ezt is egyszeribe.

«Nem kívánja kárát Wessely, s ne vélje,
Hogy neki nem tetszik a Nagysád személye;
Inkább nagyon tetszik, mit bizonyít azzal,
Hogy megkívánja önt fényes ajánlattal

«S pedig jelentést tesz Mészáros Kálmánhoz,
Vagyis a központi színi választmányhoz,
Hol Wessely olyan befolyásos ember,
Hogy kikezdeni véle még Rátkay sem mer.

«És jelentésének eredményeképen
Csésze Máriának el kell menni szépen,
El bizony Kukányból, s ha ezt nem cselekszi,
Szinigazgatói engedélyét veszti.

«Igenis elveszti, már persze föltéve,
Hogy Nagysádnak vagyon ilyen engedélye;
Wessely Ferencz ur, direktorom pedig
Ez iránt fölöttébb nagyon kételkedik.

«Im, láthatja Nagysád, hogy a legjobb lézen,
Ha direktoromnak szava szerint tézzen;
De ha nem úgy tézzen, s a központ elcsapja,
Ezt csupán magának tulajdoníthatja.

«Mert ő leleplezi Nagysádat teljesen,
Hogy nincs két szobára való díszlete sem;
S mikor a színpadnak erdőt kell mutatni,
Ő cserép muskálit szokott odarakni.

«Igen, direktorom jelentést fog tenni,
Hogy jelmeze nincsen abszolte semmi,

H. Gaál Adorján amateur fölvételei.

KERESZT AZ ORSZÁGÚTON.

EGYVELEG.

* **Khinai sajtásokok.** Khinában sok minden más-kép történik, mint nálunk. Így pl. a férfiak szoknyát, a nők nadrágot viselnek; a férfiak hajukat befonják, a nők kontyot viselnek. A férfiak ruhát készítenek, a nők teherhordók. A könyveket hátulról kezdve olvassák, esetlegesen megjegyzések a lapok felső részén láthatók. A fehér szín gyászt jelent, ellenben a nyoszolyó nők, — kik Khinában nem fiatal hölgyek, hanem vénasszonyok, — feketébe öltöznek. A khinai üdvözlőtül nem a látogató, hanem a maga kezét szorítja meg. Az ebédet téstával és süteménnyel kezdik meg, utoljára pedig levest és halételt tálalnak fel.

* **A világ legértékesebb karszéke** a persa sah birtokában van. A karszék szinaranyból készült és mindenféle drágakövekkel van kirakva. Ezelőtt egy évvel a szék egyik lábából néhány drágakövet elloptak, mire a sah több palotabeli szolgát bebörtönöztetett, a palota-felügyelőnek pedig tudtára adta, hogy azon estre, ha a tolvaj meg nem kerülne, fejét levágtatja. A tolvajt el is fogták, a drágakövek szintén megkerültek, de azért a sah nemcsak a tolvajt, hanem a felügyelőt is lenyakasztatta, a miért a reá bizott holmira jobban nem ügyelt.

* **A khinai császárné** utazására ezer teljes öltözéket ruhát szokott magával vinni. Hatszáz nagy ládát tölt meg ez a tisztán ezek szállítására és őrzésére 1200 kulira van szükség.

Boldog új-évet!

Az új-évi malacz.

Hordár.

A kis leány.

As újévkihordó.

Üdvözlő küldöttség.

A levélhordó.

A borbélylegény.

A gavallér, ki ajándékot visszámádoztának.

A pincsek.

ÚJ-ÉVI ALAKOK. — LINEK LAJOS RAJZAI.

ÚJ-ÉVI ALAKOK.

Azt mondják a tudósok, hogy az új-év csak annyiban új-év, mert azzá tették, de ép úgy emelheték volna e díszes polezra az esztendő akármelyik napját, sőt némelyiket még több joggal, például a tavasz kezdetét, vagy azt az időpontot, mikor a föld legközelebb ér a naphoz, avagy legjobban eltávozik tőle.

Azonban legyen bármikép a dolog, annyi bizonyos, hogy az új esztendőnek különös varázshatása van, kivált a főváros lakosaira.

A falusi életben nem sokat változtat eme heveszetes nap, legfeljebb annyit, hogy az esztendő számát ettől fogva másképen írják, rengeteg malacot és lenesét megesznek, hogy szerencsét hozzon, még egynehány jó kívánságot is elmondanak s meghallgatnak, a templomba elmennek, azután vége az új-esztendőnek s csak olyan ócska lesz, mint az elődje volt.

Bezzeg nem így van a fővárosban. A templomba itt is elmennek, a malacot is megesszik, — némely jámbor családapa párjával is viszi haza a vásárcsarnokból, — de aztán ezen kívül mutatja ki az új-esztendő a foga fehérét, bővös, ellenállhatatlan hatalmát. Azzal pedig, hogy a főváros lakosságát egy csapással két felekezetre osztja.

Egyik felekezete az lesz, a melyik *ad*, a másik — sokkal számosabb — az, a melyik *kap*.

Kik tartoznak az első csoportba, minek árulnának el, jól tudják azt ok szegények maguk is, a kik az ócska esztendő végső napjaiban egyébbel sem foglalkoznak, mint apró pénzt váltogatnak az új-év napjára trafikokban, boltokban s egyéb efféle alkalmas közhelyeken, — de még jobban tudják a második csoport mozgékony tagjai, kiknek bámulatos kitartása, páratlanul éles szimatja elől nincs menekülés. Csak az a csuda, hogy az illetők még eddig rá nem jöttek: ezeket kellene megbizni a nagyobb summával elszelelt sikkasztók kinyomozására. Mert nincs kétség benne, hogy felfedeznék s új-évi üdvözlőkkel megtisztelnék.

Hogy kik ezek, kiknek ellenében nincs fegyver, nincs menekülés, — egyedül a csendes, koronákkal, húszfilléresekkel bélelt önmegadás: — a lehetetlenséggel volna határos elsorolni, mert még ragyogó fővárosunk legöre-

gebb lakói is, minden új-esztendőben fedeznek fel olyan újabb alakot, a melyenről eddig sejtelmük sem volt. Csak a rendesebből közlünk hát rövid sorozatot, kiknek azonban új-évi jó kívánsága bizonyosabb a halálnál: a házmester, ki e napon — bár kevés sikerrel — nyájasabb arcot is igyekszik öltetni; a viczházmaster; a nagy szeméthordó; a kis szeméthordó; a kéményseprő; a családi komfortáblis; a bizalmas hordár; az újsághordók; a levélhordók, — legkevesebb három; — a csomagkézbesítő; a lámpagyújtó; utczaseprő; borbélylegény; szabóinas; suszterinas; többrendbeli más inasok; szobalányok; mosónék; pincézerek; csaposok; egyéb közelebről meghatározhatatlan egyéniségek, a kikhez most van először szerencsénk.

S ha mindezek megtisztelik bizalmukkal az embert, üdvözlő-kártyákban bővelkedni fog ugyan, de a zsebe bizony nagyon megérszi ama közmondás igazságát, hogy: a jó kívánságot sem mérik ingyen. A kit meg ezenkívül még az új-év szárnyain érkező fizetetlen számlák is felkeresnek, az úgy érzi magát, mint a kit hóvihár útton kap, hogy sűrűn omló pelyheivel eltemesse.

Ritka kivétel az, mikor mind a két fél örül: a ki *ad* is, a ki *kap* is. Az a kopaszodó gavallér például, a kit művésznünk egy gyöngyfűzérrel az imádott ajtaja elé varázsolt, szemellátható örömben leledzik, s hogy az imádott is örülni fog mindjárt — a gyöngynek, azt is bizonyosra foghatjuk.

Szeretne örülni az a másik alak is, a ki félénken hallgatózik az ajtó előtt, valamint az a tisztas üdvözlő küldöttség is, mely nagyon óhajtaná már, ha túlesett volna a hatalmas főnök leereszkedő szives fogadásán. No, meg az a leányka is, a ki olyan jól betanulta a versét s most az ajtó előtt mégis alapos kételyei támadnak: vajjon el tudja-e mondani hiba nélkül?

De igazságtalanok lennének, ha az «adó»-kon és «kapó»-kon kívül hallgatással mellőznék még azon középfajt is, mely sem nem *ad*, sem nem *kap*. Két diszpeldányt vetett eme ritka válfajból papírra a művész.

Az egyik nyilvánvalólag jó módra vergődött halaskofa, avagy nyugalomba vonult házmesterné, a ki haragban levén az egész környék-

kel, senkit sem üdvözlöt, hogy pedig ő neki merészelne még a legvakmerőbb nagyszemetes is kártyával udvarolni, — no azt ugyan, — ha egy pillantást vetünk a hölgy harczra kész ábrázatára, — magunk sem hinnénk el.

Másik a sarki rendőr, a ki szegény szintén sem kap, sem *ad*, minél fogva aztán éppen olyan keményen utasítja rendre az ügyetlenkedő kocsiat, mintha soha új-esztendő sem volna a világon.

KLINGER LISZT-SZOBRA.

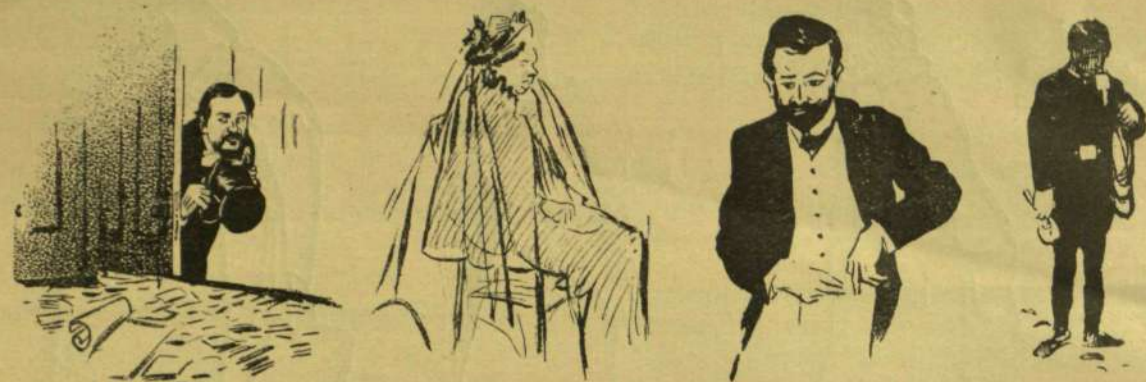
Az idei drezdai nemzetközi műkiállítás egyik legérdekesebb tárgya az a mellszobor, melyet a leg híresebb német művészek egyike, Klinger Miksa, Liszt Ferenczről készített.

Klinger nemcsak szobrász, hanem kitűnő festő is, a modern irányú német festészet egyik vezérfője. «Krisztus az Olympuson» című nagy képe a múlt években mindenütt nagy feltűnést keltett. Ujabbban nagy hűvel adta magát a szobrászatra s jelenleg Beethoven szobrát készíti.

Saját szerű tartásban, előre hajolva ábrázolja Liszt Ferencz fejét. Az arcz jól ismert vonásai-ban nemcsak a mély elméjű férfi, hanem a nagy zeneművész is jellemeze van. Klinger sajátos modora szerint nem realiztikus e mű, bizonyos ünnepies előkelőség ömlik el rajta. A szobrot egy német zenekedvelő rendelte meg s a lipseai hangverseny-palotának ajándékozta, melynek előcsarnokában fogják elhelyezni.

PÁRISI DIVATLEVÉL.

Az általános üzletpangás közepette a női divattermek Párisban, Londonban, Bécsben, sőt még Berlinben is túl vannak terhelve megrendelésekkel. A két első világváros divatműhelyeit VII. Edvard királynak július havában történendő megkoronázására, Bécsben Erzsébet főherczegnő közeli esküvője és a Szent-Pétervárot január elején megnyitandó nemzetközi jelmezkiállítás foglalkoztatják, mi az ipar többi ágaira is jó hatást gyakorol. Ha mindezekhez a küszöbön álló farsangot vesszük, ki kell jelentenünk, hogy a divat százféléle kellekeit gyártó és feldolgozó iparosok a helyzettel meg lehetnek elégedve.

A ki félve gratulál. A volt házasternő. A meggratulált. A kényesepőr.

A hámaszter. A rendőr. A szobaleány.

ÚJ-ÉVI ALAKOK. — LINEK LAJOS RAJZAI.

A koresolya-idényre szükséges öltönyök Jet-tel hímzett fekete bársonyból, esetleg hosszúszerű Zibelin-ből készülnék.

Színházi és hangverseny-toilettek az idén feltűnően rikító színű kelmékből készülnék. Határozottan észszerű haladásnak mondhatjuk azt, hogy a mostani kelengyék összeállításánál inkább a minőségre, mint a mennyiségre néznek.

Egyik képtünk egy rendkívül elegáns zubbonyt mutat. A sokféle színű vékony selyemből készült zubbony világos selyemszoknyához illik, mely e tarka heliotrop, zöld, fehér, fekete, világoskék, bíborpiros színvegyületeket még érdekesebbé teszi.

A fekete perzsa báránnyőr félhosszú, atlaszszal bélelt kabát, utczeni sétára s a jégpályára egyiránt használható s e mellett nagyon olcsó, a mi újabb tanúságul szolgál arra nézve, hogy a divatot nemcsak a magas ár teszi érdekessé.

Nagyon sikkes a két női téli kalap. — Ezek egyike sötét barna és fekete bársonyból készült. Egyedül díszítését egy hatalmas fekete hatyru száruytolla képezi; a másik kalap spanyol formájú, fekete bársony szalagokból, díszítésére két fekete kanadai galamb, és egy gyémántokkal körített rubint csat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Zalár József költeményei. Egy félszázados költői pályá betetőzése e most megjelent három vaskos kötet. Zalár József, a kit a szabadságharc idején az oltár mellől hívott a harcztérre a hazaszeretet, az elnyomatás éveinek népszerű költői közé tartozott; hangja kivált az akkori énekesek tömegéből s hazaszerete olvasták, énekeltek egyes dalait; azok közé

tartozott, kik ama szomorú korszakban ébren tartották a nemzetben a hazafias öntudatot, ápolták a nagy múlttal való közösség emléket s a csüggedőkben a szebb jövő képeivel tartották a lelket. Verseink terjedelmén túl bársonyszalagokból és czobolyfarkokból összeállított Pierrot nyakfodrokat viselnek. Színházi és hangverseny-toilettek az idén feltűnően rikító színű kelmékből készülnék. Határozottan észszerű haladásnak mondhatjuk azt, hogy a mostani kelengyék összeállításánál inkább a minőségre, mint a mennyiségre néznek.

Női szív. Nem csupán a férfi képes Mindent tenni a honért, A nemzet és haza üdvé Nem követel egyre vért; Honszerelm szép virága Női szívben is tenyész, — Főleg, ha a haza gyászban, S elszibadt a férfi kéz.

Ah, ilyenkor egy lelkes nő A honnak őrangyala, Vigasz, remény, áldás és üdv, Mintha égből szállana; — S míg szürkül a sötét éjjel, És a hajnal közeleg, Ezer apró áldozattal A hazát — ő váltja meg.

Sötét éjjel csillag, lámpa, S a bujdosót vezető,

Nappal, mely az éjnél kötesb, Menedéket nyújt neki; Csonkának tám, sebzettnek ír, Rabnak enyh és bizalom; Mindenkinél lelki balszam, Kit csak a sors átka nyom.

És ha virrad a várt hajnal, És a nemzet lelke zúg: A női szív, galambhangon, E zajba is belebúg; Szíve érzi, szíve tudja, Szíve mondja, mit tegyen, Mindenre megtanítja őt — Az igaz honszerelm.

A Lotz-díj nyertese. Lotz Károly jeles művészünk jubileuma után 1898-ban a képzőművészeti társulat közgyűlése 2000 koronát bocsátott évenként a művész rendelkezésére, hogy ezzel saját elhatározásából tüntesse ki a legutóbbi évben festett valamelyik kiválóbb történelmi kép művészetét. Lotz az 1901. évre Janttyik Máttyás festőművésznek ítélte oda, az új országház palotájának a főrendiházi ülésterme számára készített «Moriatur» és «Aranybulla» című most befejezett falfestményeért. A Lotz-díjat 1898-ban Vajda Zsigmond nyerte el, 1899-ben Vágó Pál, 1900-ban Dudits Andor. Az új nyertes, Janttyik Máttyás 1864-ben született Békésen s Székely Bertalan és Lotz Károly voltak a mesterei. Négy évig tanult Párisban Munkácsy mellett; azután visszatért Budapestre, a hol először mint hírlapi illusztrátor tűnt föl. Első képét 1885-ben állította ki még a régi Műcsarnokban. Janttyik a «Vasárnapi Ujság»-nak régi rajzolója, számos képet közöltünk tőle napi eseményekről, népszokásokról, és sok jellemző alakot. A magyaros érzés, a megfigyelés ép oly megbecsült való tulajdonai Janttyiknak, mint a festői csoportosítás, az értelmes és hífi előadás. Az országházi két kép a történelmi felfogásban és a mozgalmak, drámai jelenetkezésben is előkelő alkotás.

Szájról szájra. A magyarság szálló igéi. Gyűjtötte és magyarázza Tóth Béla. Második javított és bővített kiadás. Már első kiadása e munkának nagyon kedvező fogadtatásban részesült a közönségnél úgy, hogy a második kiadás csakhamar szükségessé vált, a mely különben jóval bővebb tartalmú az elsőnél. Az 506 oldalra terjedő érdekes tartalmú könyv az Athenaeum kiadásában jelent meg, ára csinos kemény kötésben hét korona.

Pusztuló gentry. Irta Gottier Lajos. A szerző előszóval foglalkozik a magyar gentryvel, melynek igen sokáig oly fontos szerepe volt nemzeti életünkben, mely azonban a változott viszonyok hatása következtében immár eltűnőfőle van s ősi sajátosságait elvesztve, beleilleszkedik az új helyzetbe. Ezért jól teszi Gottier Lajos, hogy fájunk emez osztálya emlékeit megőrizni igyekezik; a mire hivatása is van, mert alaposan ismeri a gentryt, a melyről most harmadik könyvét bocsátotta föl közre. Úgyesen szőtt történetek keretibe sorakoztatva, melegséggel, szeretettel megrajzolva állítja élénk alakjait. A csinos kiállítású kötet Révai Leó könyvkereskedésben jelent meg, ára 3 korona.

A Szent István társulat újabb kiadványai. Japán mesék. Átirta és illusztrálta Akantisz Viktor. Az előttünk oly idegenszerűt, de mégis vonzó japán világból merített tárgyak vannak e könyvben mesékké — számszerint 31 — az ifjúság számára feldolgozva és illusztrációkkal is élénkítve. A tetszetős kiállítású könyv ára kemény kötésben két korona 40 fillér. Pásztorjátékok. Öt mű foglaltatik a kötetben: pásztorjátékok, jól megválogatva, a katolikus iskolák, legényegyletek, népkörök stb. számára. Ára egy korona 40 fillér. Anyaföldön. Elbeszélések írta Andor József. Ára köve egy korona. Coloma elbeszélései. Spanyolból fordította Jándi Bernardin. A spanyol életet ismerteti Coloma, műveiben. Ára a két kötetnek egy-egy korona.

Büntetőjogi döntvénytár cím alatt a «Jogtudományi Közlöny» szerkesztősége új esztendő-gyűjtéményt bocsát föl. A régi «Döntvénytár», melynek eddig 86 kötete jelent meg, esztendőig csak a polgári jog körébe tartozó eseteket közli, míg a büntetőjogi esetek az új «Büntetőjogi döntvénytár»-ban fognak közöltetni. Minden fontosabb eset, mely a felsőbb bíróságok előtt megfordult, fel van e gyűjtéménybe véve. A Franklin-Társulatnál most megjelent első kötet ára négy korona.

Előfizetési felhívás. Szabó Ferenc tanár, kitől lapunkban is jelent meg elbeszélés, «Meggemmisült

VASÁRNAPI UJSÁG POLITIKAI UJDONSÁGOK

1902. évi folyama.

remények» című regényére előfizetést hirdet. A 16—17 lve terjedő kötet jövő évi január havában jelenik meg s előfizetési ára, — mely szerzőhöz (Szeged, Boldogasszony-sugárút 60. szám) — küldendő: két korona.

Mindentudó képes könyv. Szemléltető képes könyv ez, melyet a jeles művész, Faragó József rajzolt gyerekek számára. A könyvben 726 színnyomatú ábra van s a 3—7 éves gyermekeknek ép úgy mulatságul, mint tanulásra is szolgálhat. A Lampel-Wodianer-féle könyvkereskedés adja ki, ára nyolcz korona.

A magyar iparművészeti társulat pályázatot hirdetett a kereskedelmi miniszter kétezer koronás iparművészeti nagy díjának oklevelére. A bírálók az első és második díjat Hegedüs László festőművésznek ítéltek oda. Az első díj ezer korona, a második háromszáz korona. Ezenkívül az «Államsegély» és a «Turul» jellegű pályamunkákat díszretre érdemesítették.

A Vígsház száz magyar darabból álló előadásai. A Vígsház új-év napjától kezdve száz előadásra csupa magyar írókat juttat szóhoz. Eddigi eredeti darabjai mellett több új magyar darabot mutat be ebben a sorozatban. Az előadásokra a színház küldöttsége, Faludi Gábor igazgató vezetésével, Széll Kálmán miniszterelnököt is meghívta, ki annak idején részt vett a Vígsház megalapításában.

Január elsején a magyar sorozatot Hercegy Ferencnek «Ocskay brigádvers» című történelmi színműve kezdte meg, mely akkor századik előadásban került színre. Január 2-ikán újdonság került színre, a régi jó Gvadányi verses regénye után készült «Rontó Pál», melyet Follinus Aurél dolgozott át színműnek. Ezt követi Guthi Soma és Rákosi Viktor «A képiselő úr» című bohózat. A harmadik Brody Sándor «A dada» című életképe lesz. Hercegy Ferenc két darabban szerepel a programon. Ezek egyike — a «Gyurkovics-letnyok» — már ismeretes. A másikat a magyar sorozat számára írta. Ugyancsak a Vígsháznak írta Berzók Árpád a «Honatvák»-at. Először szólag meg majd a színpadon Bartha Miklós képviselő és ismert politikai író, «A feleség» című darabjával. Új ember a színpadon Fényes Samu is, a ki «Kurucz Feja Dávid» című darabjával a történelmi drámát fogja képviselni. Császár Imrétől, a Nemzeti Színház művésztől, «Ariadne» című színmű kerül színre. Az «Ocskay brigádvers» századik előadásával, január elsején a közönség nagy érdeklődésével kezdődött a magyar színházi esték sorozata. Közvetlen az előadás előtt, a színház személyeire innepelte a szerző, Hercegy Ferencet, kit a színház igazgatója, Faludi idvözölt. Hercegy meleg szavakkal mondott köszönetet. A művészek nevében Hegedüs Gyula köszöntötte a szerzőt, palmaágat adva neki száz babérvérből kötött koszorúval; Ditrő Mór a Székes-Egyesület ezüstkoszoruját nyújtotta át a vidéki színgazgatók nevében, Molnár László, a kolozsvári nemzeti színház babérvérből hozta. Ezután kezdődött az előadás, Jókai Mór alkalmi prólogjával, melyet Tapolczai Dező hővel és nagy hatással szavalt el. A költői szép mű így hangzik:

«Tüneményes álom vonul el előttem: Évtizedek hosszú sora, mit átéltem. A magyar színművésztáradnak álma: Hogyan nőtt föl a kis mustármagból palma. Égből kellett szállni a dicső szellemnek, És szívet találni, a hol megszülemt, Lelket, a ki terem, s élő szobrot hozza. Ki a költő szavát messze visszhangozná... Kinek visszhangozná? van-e, a ki hallja? Hol a nép, ki magát még magyarnak vallja? Mit ér a napsugár, ha idelemlő hó van? Honfiség, eszménykép, minden kihalóban, Gony a komédiás neve: azt az atyja Megátkozta, édes anyja megsírta. Közöny, baltélté a népek lelkeiben. A főrend nem honfi, de idegen épen. Komédiás bódé hóhézbukfenczekkel Versenyez a nemes kezdőművészekkel S a magas Olimpot elfoglalta régen. Az idegen műza: nincs nyílás az égen!... Mégis ráléptek a tövises pályára, Fölkapaszkodtak a Theispis csillagjára. Mondtam őket földönjáró csillagoknak, Kik az éjhomályban maguktól ragyognak. Küldöttéi voltak Isten hívásának, A kik fegyver nélkül nemzetét csatáznak... Elmondja ezután Jókai prólogja, mennyt szenvedtek, küzdöttek, hogy boldogultak s kezdték a küzdelem ismét elulról:

Aztán jött a szórnyú éjszaka a honra: Minden, a mi drága, halomba omolva, Csak színházunk állt még egyedül magában, Világító-torony tenger viharában... Innen hallottuk, hogy volt egy Magyarországnak, Kinek dicsőségét hérczek visszhangozták

A «Vasárnapi Ujság», melynek vezetése immár harminczöt esztendeje van ugyanazon szerkesztő kezében, — az 1902-dik évvel 49-ik évfolyamába lépett. E legrégebb magyar képes lap jövőre is hű marad alapításakor választott irányához, hogy a hazafias érületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükré, szóval korunk történetének igazi krónikája legyen. Közli a hazai és külföldi nevezetesebb emberek arcképeit, élet- és jellemrajzokkal kísérve; költeményeiben, elbeszéléseiben a szépirodalmi becs mellett a nemebb izlést és nemzeti irányt szem előtt; képeiben, melyeknek érdekességét vagy művészi becsök, vagy a napirenden levő események köleszőnnek, képmagyarázataiban, történelmi, néprajzi, természettudományi, társadalmi s a tudományok népszerűsítésére, válmányainak nagy körben elterjesztésére szánt cikkeiben arra az egyszerű természetességre és józanságra, való hűségre és erkölcsi megbízhatóságra törekszik, mely e lapot családi lappá, valódi házi barátá tette oly sok magyar tüzhely körében. Tárzcikkei, valamint a heti események ismerletésére szánt rovatai felölelik az irodalom, a művészetek, s általában az egész köz- és társas-élet körében fölmerülő mozzanatot. A «Vasárnapi Ujság» mint családi lap a női munkára és divatra vonatkozó képeket és cikkeket is ad, hetenként «Regénytár» mellékletet, s minden évben művészi becsú nagyobb külön képmellékletet; tartalma évenként több mint 130 lve terjed és több mint ezer képet közöl évenként.

A «Vasárnapi Ujság», eredeti elbeszélések és regények képekké illusztrálva közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Bársony Istvántól, Rákosi Vikortól, Szemere Györgytől, Vertesi Arnoldtól, Gyarmathy Zsigántól, B. Büttner Linától, Szívos Bélától, Kazár Emiltől, stb. A külföld szépirodalmából a legjelesebbeket válogatja ki: elbeszéléseket és regényeket, szintén művészi kivitelű képekké illusztrálva.

A «Vasárnapi Ujság» társalpa: a «Politikai Ujdonságok», a legrégebb magyar politikai hetilap, mely mint az események hű és részrehajlatlan előadóját valódi hűzaggpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg.

S van még és lesz még egy újra élő nemzet, Ki a halhatatlan nében gyökerezhet. A színház teremtett egy új irodalmat Elvezett eszméknek ez adott oltalmat... Megint jött egy árnyék, a mikor azt kérdék: Oda fonn, vagy Bécsben, hol a törvényt mérték, A mikor egy nyers hang dolyfösen fölkiált: — Hát mégis játszanak Pesten komédiát?... Ők tüntek el rendre, szépen elmulának: Komédiásai a politikának. Mi pedig maradtunk, nőttünk, gyözve-gyözöttünk, Mí pedig maradtunk, nőttünk, gyözve-gyözöttünk, Magasra kitűzött célt is megelőztünk. Im most tiz színháza van már Budapestnek, Valamennyi magyar és egy sem felesleg...

A «Politikai Ujdonságok» előfizetési e lapnak hetenként egy nagy lve terjedő politikai tartalma mellett külön díj nélkül kapják a «Világkrónika» képes heti közlőnyt és a «Magyar Gazda» című havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet. Ez új rendezés folytán politikai hetilapunk terjedelme melletteivel együtt bővebb, mint előbb volt; előfizetési áránk azonban az eddigiek maradtak.

A «Világkrónika» hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdeklő napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeren közöl nagyobb elbeszéléseket, regényeket, utirajzokat, úgy szintén mulattató kisebb közleményeket, stb.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre négy korona, félére 8 korona, egész évre 16 korona. A «Vasárnapi Ujság» a Világkrónikával negyedévre 4 korona 80 fillér, félére 9 korona 60 fillér, egész évre 19 korona 20 fillér. A «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» a «Világkrónika» és a «Magyar Gazda» melléklapokkal együtt: negyedévre 6 kor., félére 12 kor., egész évre 24 kor.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legelőszérűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

Új előfizetőknek sziveskedjenek megrendelésük-nél nevüket, lakhelyüket, valamint az utolsó postát világosan és olvashatólag kiírni. — Régi előfizetőknek legelőszérűbben úgy járnak el, ha czím-szalagjaikkal, melyek alatt lapjaikat kapják, egyet a posta-utalvány szélére fölragasztva, beküldenek a kiadóhivatalnak. — Külföldi előfizetésekhöz kérjük a postailag meghatározott viteldíjat is esatolni. Gyűjtőknek a «Vasárnapi Ujság»-ból 10, a «Politikai Ujdonságok»-ból 6 előfizetett példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálnunk.

A „Vasárnapi Ujság“ díszkiadása.

A „Vasárnapi Ujság“ jövőre is abban a kiállításban fog megjelenni, melyet a magyar közönség annyi éveken át megsokolt és megszeretett, tehát az eddighez hasonló alakban, jó papíron, gondosan előállított és szépen nyomott illusztrációkkal. Hogy azonban azok számára, kik a „Vasárnapi Ujság“-ot még díszesebb kiállításban kívánják megrendelni és könyvtárakban vagy társalgó-termek asztalán megőrizni, erre is módot nyujtunk: a „Vasárnapi Ujság“-ból albumszerű díszkiadást is rendezünk, mely azonos tartalommal, de a legfinomabb vastag dupla-velin-papíron, szines borítékkal jelen meg. Az e fényes kiállítás által okozott költségtöbblet arányában a „Vasárnapi Ujság“ díszpéldányainak ára kétfannyi, mint a rendes kiadásé, vagyis:

Table with 2 columns: Title and Price. Rows include 'Vasárnapi Ujság' (1 évre 8 korona, 2 évre 16), 'Vasárnapi Ujság' (1 évre 16, 2 évre 32).

Ime most egy színház, kinek Vig a crime Zászlójának tarka szivárványa s zine. Egy merész eszmével lép föl a kitzdterre: Fölajánlja padját száz magyar estére...

Látványos tarkaság, «Rontó Pál» a sorozat második darabja. Ki ne ismerné gróf Benyovszky Móricz és hű szolgája Rontó Pál történetét Gvadányi generális magyaros zamatói könyvéből? Follinus Aurél, derék színész — kitől a népszínházban a «Nani» című darabot is játszzák, — élénk jelenetekben, változatos színekben, tiz mozgalmak képében foglalta össze a sok kalandot, melyet Rontó Pál születésétől kezdve átél. A darab főleg az ifjú-

ságnak fog tetszeni s valószínűleg sokáig marad a műsoron. Kiállítására kellő gondot fordítottak; az előadás jó.

Nemzeti Színház. December 28-ikán, az év legvégén a Nemzeti Színház Capus Alfréd párisi írónak «A szerencse» című vígjátékát adatta elő. *Bálint* Dezső fordításában. Capus nem színműíró; hírlapokba, nevezetesen a «Figaro»-ba szokott írni ötleteket, apróságokat. Mint vídám természet, a színpadon is érvényesülni kíván. Egy csomó mulatságos szerepet ír, de olyant, mely csupa tarkaságból áll. A «szerencse» itt az, hogy egy úriember szeret egy lányt. De a mint az életben szerencséje lesz, álláshoz, jövedelemhez jut, szerelmének hátat fordít. Így gondolkodik aztán tovább a szerencséről, s oda jut, hogy mégis csak úgy lesz szerencsés, ha szeretet és vonzalom veszi körül. Visszatér tehát az elhagyott nőhöz. Hogy érdekelte volna a közönséget ez a darab, az első előadás nem igen látszott meg. A Nemzeti Színház tagjai kitűnően játszották. Gyors elevenséggel pörgették a rövid és elmesés párbeszédeket, s gyorsan bonyolították le a vígjátékot.

SELYEM ZUBBONY.

TÉLI KALAP.

Lánczy Ilka és Császár Imre szinte fűrgébbek és találékonyabbak voltak szerepükben. *Ligeti* Juliska, ez a gyorsan haladó fiatal művész nő is újra igazolta tehetségét. *Maróthy* Margit, *Zilahy*, *Gabányi* szintén érvényesítették tehetségüket.

Magyar Színház. December 30-ikán került bemutató előadásra «A csepürágók» francia operette. Kellemes zenéjét *Ganne* írta, szövegét *Ordonneau*, meglehetősen avult dolgokat elevenítvén föl. Magyarra *Bálint* Dezső fordította, a dalok szövegét pedig még az elhunyt *Makai* Emil. A darab meséjét alkalmassá ismeri már a közönség, még ha nem látta is «A csepürágókat». Nem új dolog, hogy a komédiások elfognak valami lányt vagy fiút, a maguk mesterségére tanítják, rosszul bíznak velök, de azért az elfogott gyermek mégis megtalálja szerencsét és szülőit. Így járt *Susanne* grófkisasszony is, kiből egy czirkusz társasága — kötélánczosnő nevelt. Végre megszökik, bolyongása közben bele-szeret egy hadnagyba és szerencsésen föltalálja nagybátyját, a ki egy dalról fölismeri. Néhány mulatságos alak nem elég, hogy ez a régi történet hatást tudjon tenni. *Ganne* szép zenéje pedig külön szöveget érdemelt volna. A két fő nő szerepét *Ledószky* Gizella és *Margó* Zelma játszották és énekeltek, minden változatában és dalában élvezetesen. *Dalnoki* Viktornak is kijutott a tetszésből.

A Népszínház bérléte. A budapesti Népszínházat, mely a főváros tulajdona s külön városi bizottság felügyelete alatt áll, öt évre szokás bérlébe adni, pályázat útján. Az új bérléti időre december 30-ig kellett beadni az ajánlatokat. Hat ajánlat érkezett. *Porzolt* Kálmán, a jelenlegi bérlő 72,000 korona bért ajánlott, ha pedig tíz évre megkapná a színházat, kétszáz ezer koronát hajlandó fordítani a villamos világítás berendezésére, a ruhatár és díszlet-tárgyainak felújítására. *Vidor* Pál, a Népszínház tagja és rendezője, 60,000 koronát ajánlott; *Somló* Sándor, a Nemzeti Színház tagja, 40,000 koronát; *Vérő* György színműíró és zeneszerző, 44,000 koronát; *Heltai* Jenő hírlapíró 43,000 koronát; *Marton* Miksa 48,000 koronát. A színház bizottsága megvizsgálja az ajánlatokat és később határoz.

A Magyar Színház közgyűlése. A Magyar Színház részvénytársasága Hegedűs Béla elnöke alatt tartott közgyűlést december 28-án, az október 1-én záródott üzleti évről szóló számadásokat. A Színháznak 66,000 korona vesztesége volt. A jelentést tudomásul vették, mire az igazgatóság lemondott s új igazgatóságot választott a közgyűlés. A részvénytársaság igazgatósági tagjai lettek: *Ervai* Lajos (Hegedűs Béla helyett), *Peterdy* Sándor (Wuk Lajos helyett) és *Tomesányi* László dr. (Fülöp János helyett). Az újonnan megválasztott igazgatóság

TÉLI KABÁT.

PÁRISI DIVATKÉPEK.

tagjai ugyanazok, kik a részvénytársaság megalakulása idején voltak.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Nemzeti Múzeum jubileuma. A Nemzeti Múzeum özszelet fogja megünnepelni alapításának századik évét s *Szalay* Imre miniszteri tanácsos, a Múzeum igazgatója, a napokban terjeszti be az ünnep részletes tervét *Wallacis* Gyula közoktatásügyi miniszter elé. A Múzeum tisztviselői nagyban dolgoznak a nagy művön, a mely a Múzeum százéves történetét, az egyes szakok leírását fogja felölelni. Az általános történetet maga *Szalay* igazgató írja meg. A Múzeum ünnepi emlékérmé, melyet *Beck* O. Fülöp szobrász mintázott, szintén készül. Ezüst és bronz példányokat vernek belőle. Az ünnep egyik kimagasló mozzanata lesz gróf *Széchenyi* Ferenc szobrának a Múzeum-kertben való leleplezése. A szobrot már mintázta *Istók* János fiatal szobrász, Strobl tanítványa.

A Petőfi-Társaság december 27-én tartotta tagválasztó ülését. Két helyet kellett betölteni. *Bartók* Lajos alelnök lelkes szavakban üdvözölte a társaság elnökét, *Jókai* Mórt, ahhól az alkalmából, hogy a Társaság most üli meg fönnállásának huszonöt éves jubileumát. A zajos üljénés után *Jókai* meghatot-

tan köszönte meg az üdvözlést. A huszonöt éves jubileum alkalmából *Szana* Tamás titkár megírta a Társaság történetét, mely nyomtatásban megjelent s a tagok között kiosztották.

A titkár aztán fölolvasta a megüresedett két helyre tagajánlatokat. Ezek: *Balla* Miklós, *Eötvös* Károly, *Kabos* Ede, *Lampérth* Géza, *Lyby* Sándor, *Pekár* Gyula, *Vértesy* Gyula, *Zempléni* Árpád. Összesen tehát nyolc író és költő. A szavazás nagy élénkség közt folyt. Az első szavazásnál egyik jelölt se nyert általános többséget, s így a szavazást ismételni kellett. Az új szavazásnál *Eötvös* Károlyt és *Pekár* Gyulát választották meg a Petőfi-társaság tagjaiként.

A Petőfi-Társaság nagygyűlése. A Petőfi-társaság január 6-iki nagygyűlése, mely alkalommal a társaság fönnállásának huszonötödik évfordulóját ünnepli, *Bartók* Lajos alelnök mond megnyitó beszédét, *Tolnai* Lajos és *Ferenczi* Zoltán pedig Petőfira vonatkozó értekezéseket olvasnak. Költemények írására gróf *Zichy* Gézát, *Várdai* Antalt és *Abrányi* Emil, elbeszélő művek bemutatására *Vér-*

TÉLI KALAP.

tes *Arnoldot* és *Rákosi* Viktort kérte föl a társaság. Az ülés, melyet szokás szerint az akadémiai palota nagy termében tartanak, d. e. 11 órakor kezdődik.

A BUDAPESTI «PHOTO-CLUB» KIÁLLÍTÁSA.

Az 1902. év április havában Turinban a művészeti fényképezés termékeinek nemzetközi kiállítása fog megnyílni, kapcsolatban az ugyanott tartandó nagy szípművészeti és modern iparművészeti kiállítással. A közönségnek tehát alkalma lesz ezen a kiállításon a modern képzőművészet mindennemű termékeivel megismerkedni.

Hogy az iparművészet, a mely igyekszik a használati tárgyakat igazi művészi becseséssel bíró formában előállítani, a legújabb időben ismét a képzőművészetek közé emelkedett, a melyeknek körében azelőtt, — úgy a klasszikus ó-korban, mint a renaissance fénykorában, a cinquecentóban, — általában előkelő helyet foglalt el: ez már hazánkban is átment a köztudatba. Hogy azonban a fényképezés a természetnek tisztán technikai másolásából valószínűs művészetté fejlődött, hogy a fényképező alkotásait a festőéivel és a szobrászéival együtt, egy kiállítás keretében akarják a közönségnek bemutatni, az — legalább mi nálunk, a hol a művészi fényképezésnek még csak kevés alkalma nyílt arra, hogy termékeit közszemlére bocsássa — talán sokakban csodálkozást fog kelteni. Pedig tagadhatatlan, hogy a művészi photographia — ezt mindig szigorúan megkülönböztetve a tisztán iparszerű, valamint a tudományos vagy technikai célokra szolgáló fényképezéstől — ép annyira a képzőművészetek közé tartozik, mint az iparművészet. Egyrészt azért, mert célja teljesen azonos a régibb értelemben vett képzőművészetével, másrészt, mert a művésznak, egyéni jellemének és felfogásának nyilvánítására a fényképezés majdnem ép oly tág teret nyújt, mint a festészet vagy szobrászat, nemcsak a tárgy megválasztása és a fényhatások kellő alkalmazása útján, hanem a modern photographiai eljárások, magánál a reprodukálásnál is, igen nagy befolyást engednek az egyéni művészi ízlésnek és felfogásnak.

A fényképezésnek ezt a fejlődését külföldön már általában elismerték, így Párisban a festészeti és szobrászati «Salon» mellett már szerepel a «Salon de photographie», a művészeti fényképezés termékeinek évi nagy kiállítása. A «Figaro illustré», a legkiválóbb francia képes folyóiratok egyike, legutóbb egy egész számát szentelte az ezen a kiállításon szereplő műveknek.

A más államokban divó fényképezési «Salon»-ok intézményét kívánja a «Société photographica subalpina» Olaszországban meghonosítani az ez évi turini nemzetközi kiállítás útján.

Ennek a kiállításnak a rendezősege hazánkról sem feledkezett meg; levelet intézett a budapesti Photo-Club-hoz, mint a magyar amateur-fényképezők országos egyesületéhez, a melyben kijelentette, hogy nagy sulyt helyez arra, hogy azok, a kik Magyarországon művészeti fényképezéssel foglalkoznak, a kiállítást műveikkel gyarapítsák.

A Photo-Club hazafias kötelességet velt teljesíteni, a midőn magára vállalta, hogy a magyarországi művész-photographusoknak ezen a kiállításon való részvételét szervezi és közvetíti.

A Photo-Club erre a célra legalkalmasabbnak találta egy hazai művészeti photographiai kiállítás rendezését. Az erre a kiállításra beérkezett művekből egy külön erre a célra alakított jury fogja kiválasztani azokat, a melyek a jury nézete szerint a hazai fényképező művészetet a turini nemzetközi kiállításon méltóan képviselhetik.

Ez a kiállítás 1902. évi február hó 1-én fog megnyílni a Photo-Club helyiségében (Budapest, IV. Egyetem-tér 5.) és február végéig lesz nyitva a közönség számára, minthogy a turini nemzetközi kiállításra szánt műveket márczius hó első felében kell oda beküldeni.

A jury, a mely a Turinba küldendő műveket ki fogja választani, a következő urakból alakult:

A) a Photo-Club részéről: gróf Esterházy Mihály, Hatvani Gaál Adorján tanár, Müller Bertalan, a Photo-Club választmányának tagjai; B) A Photo-Clubon kívül álló tagok: Czizler Győző, Rauscher Lajos műegyetemi tanárok.

A Photo-Club ezennel felhívja mindazokat, a kik hazánkban művészeti fényképezéssel — akár hivatásszerűen, akár mint műkedvelők — foglalkoznak, hogy műveiket erre a kiállításra minél nagyobb számban küldjék be, hogy Magyarország a turini kiállításon képviselt nemzetek közt is azt a helyet foglalhassa el, a mely hazánkat a szípművészetek terén elért sikerei folytán megilleti.

A kiállításra szánt művek — akár üveg alatt és keretbe foglalva, akár csak kartonra felragasztva, — a Photo-Club fenti címére, legkésőbb 1902. évi január 31-éig küldendők be.

A magyar amatőrök részéről tervezett első kiállítás alkalmából a «Vasárnapi Ujság» a

YOLANDA OLASZ KIRÁLYI HERCEGNŐ.

LISZT FERENC SZOBRA KLINGER MIKSÁTÓL.

magyar műkedvelő fényképezészek több kiváló művét fogja bemutatni. Szándékunk általában a magyar műkedvelői fényképezés, ezen új művészi ág jelesebb termékeit időről-időre megismertetni. Közönségünk így lapunk révén meg fogja ismerni hazánk legelső műkedvelőit és azoknak művészi és technikai szempontból becses műveit.

Mai számunkban H. Gaál Adorján úrnak, a felső ipariskola tanárának két szép fényképét mutatjuk be. Az egyik a «Kereszt az országúton» a másik a «Karácsony-est». Az előbbi hangulatos, kedves kép, egyszerűségében megkapó, a mint egy kisleány virágsokrot ajánl fel a Megváltó jelképének. A másik egy magnezium fény mellett felvett karácsonyi jelenet, mely kép technikája dicséretére szolgál mesterének.

MI UJSÁG?

Az új-év. A század második esztendeje rendkívül enyhe, szinte tavaszias időjárással köszöntött be, de bizony általában kevés örömet, kevés biztatást hozva földrésznünk népeinek. A mindenfelől felhangzó panasz, az általános pangás érzése nyomástólag hatott a kedélyekre s komor árnyat vetett arra a jókedvre, a mely az új-év felett szokott derengeni. A szokásos új-évi üdvözlésekben, beszédekben azonban most sem volt hiány. A jókívánások özönében a politika szintén megszólalt, annak is nagyon sok óhajtaní és kívánni valója van. Mint mindig ilyenkor, ezúttal is összegyűltek a szabadelvű párt tagjai a főrendiházból is, nagy számmal a párt helyiségében, a hol *Mohay* Sándor köszöntötte báró *Podmaniczky* Frigyes pártelnököt, kinek válasza után a párt felvonult a miniszterelnöki palotába. *Székely* Kálmán miniszterelnök minisztertanácsával együtt fogadta az üdvözlőket. Gróf *Andrássy* Gyula a párt nevében mondott beszédében nemcsak szerencsés időt, munkakedvet és az ország boldogságát kívánta, nemcsak éltette a miniszterelnököt s családját, hanem a megoldásra váro politikai ügyeket is felsorolta. A férjas nyilatkozatra *Székely* Kálmán is erőteljesen, öntudatosan és a szabadelvűségtől áthatott beszéddel válaszolt. Ezen kiválóan érdekes beszédekhez csatlakozott még *Hodossy* Imr-

nek a Ház elnöke, gróf *Apponyi* Albert előtt tartott üdvözlése s az elnöknek erre adott válasza. Az ellenzéki pártok közül csak a néppárton váltottak üdvözlő beszédeket gróf *Zichy* János és gróf *Zichy* Nándor. A függetlenségi párt mind a két részen elmaradtak az új-évi tisztelegések. Készült ugyan erre a Kossuth Ferenc vezetése alatt levő párt, de *Kossuth* Ferenc betegsége miatt beszédeket nem mondtak. A hivatalos tisztelegések a bíróságoknál, város-házán, megyeházán, testületeknél, egyesületeknél egészítették ki az új-év első napjának történetét.

A budai királyi palotában ó-év estjén gróf *Apponyi* Lajos udvarnag és neje fogadták az Ó Felsőének szánt üdvözlőket. — *Bécsben* ugyanekkor a főudvarmester és neje a Burgban fogadták a tisztelegőket, az udvari és állami méltóságokat, a diplomáciai és táboriakat kart. Délután a Burgtemplomban isteni tisztelet volt, s azon meglelt a király az uralkodó család tagjaival. Új-év napján a király fogadta az uralkodó család Bécsben időző tagjainak és később a legfőbb udvari méltóságoknak szerencsekívánatait. Este Ó Felsőének családi ebéd volt, a melyen az uralkodóház tagjai vettek részt, köztük *Ferenc Ferdinánd* főherceg nejevel, *Erzsebet Mária* főhercegnővel főlegényével, *Windischgrätz* Ottó herceggel, *Mária Krisztina* főhercegnő főlegényével, *Salm-Salm* herceggel.

Az 1902-ik esztendő szerdai nappal kezdődött és szerdával végződik; 365 napja van, tehát nem szökő év. Vasárnap és ünnep 66 napot foglal el belőle. A farsang nagyon rövid, január 6-tól húshagyó keddig, vagyis február 11-ig: mindössze 36 napig tart. Lesz három napfogatkozás és két holdfogatkozás. Az uralkodó bolygó a *Saturnusz*, a Jupiter után a bolygórendszer leghatalmasabb tagja. A változó ünnepek korán esnek, *Juszt* márczius 30-án; *Jánkosd* május 18-án; *urnapja* május 29-én.

Két főhercegnő esküvője. Bécsi hírek szerint véglegesen elhatározott dolog, hogy *Erzsebet* főhercegnő és *Windischgrätz* Ottó herceg esküvője január 27-én lesz; *Frigyes* főherceg legidősebb leányának, *Maria Krisztina* főhercegnőnek az esküvője *Salm-Salm* Emánuel herceggel pedig áprilisban Pozsonyban. Szilveszter estjén családi ünnep volt *Frigyes* főherceg bécsi palotájában, melyen jelen volt a két menyasszony is főlegényükkel együtt.

Yolanda olasz királyi hercegnő. Egy kedves kis gyermek-arczképet közlünk lapunk mai szá-

mában : az olasz királyi pár egyetlen leánykájának, az alig fél éves kis Yolanda királyi hercegnőnek kését. A kis hercegnő a múlt évi június 1-én született s becézgetett kedvence nemcsak szüleinek, hanem az egész olasz nemzetnek. Lapunkban látható fényképét maga felsége anyja készítette s kedves meglepetésül ajándékozta udvarhölgyeinek. Yolanda hercegnő a savoyai királyi házból született egyedüli hercegnő, nagyanyja Margit özvegy királynő kivételével; a családnak rajta és szülein kívül öt férfsarja van, Viktor Emánuel királynak unokaöccsei. Yolanda hercegnő e mellett az első királyi ivadéka, a ki a Quirinálban született, azóta, hogy e palota a pápák tulajdonából az olasz királyba ment át.

A budapesti ezredéves emlék. A honfoglalás ezredéves ünnepét hirdető nagy emlékmű már évek óta épül az Andrassy-út végén. Pár nap óta az emlékmű főszlopa teljesen szabadon látható. A negyven méter magas oszlop feje gyönyörű bronz-éktárgyakkal van ellátva és ezen áll Gábor arkan-gyal hatalmas bronzalakja. A szabadon álló oszlop művészileg hat. A félkör alakú oszlopcsarnok felső részére a tavaszon helyezik el a bronzból készült allegorikus szoborcsoportokat.

A hazai fazekas ipar érdekében. Edényekért, eszerpályáknak, majolikáknak, fayence-ért is sok pénz megy külföldre. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter az egykor virágzott magyar agyagipart újra fel akarja lendíteni, s e célból kísérleteket tett. Jónévű fazekasok szép formájú mintákat kaptak, a mázhoz pedig tetszős rajzokat. A kísérletek, mint az iparművészeti társulat karácsonyi kiállításának néhány darabja is mutatja, beváltak s így a miniszter most az egész ország agyagiparára kiható intézkedéshez fogott. Értesítette az iparművészeti társulatot, hogy központi agyagipari műhelyt állít föl.

Az agyagipart az újabb követeléseknek és a magyaros stílusnak megfelelően ez a központ lesz hivatva vezetni művészi szellemben, egységesen és tervszerűen, úgy hogy az egyes vidékeken honos régi minták és régi készítési módok megóvassanak és így házipar fejlődjék. Budapestben egyelőre három évre állítja föl az agyagipari műhelyt, melynek még az is rendeltetése, hogy központi gipszmin-tázó és öntőműhely legyen az iparkutatási intéze-teknek. A központi műhely összegyűjti az ország összes vidékein található agyagokat és azokat kipróbálja. Töröknek kell a központi műhelynek magyar, úgynevezett parasz-majolika típus megteremtésére. A műhely kizárólag gyakorlati ipar-fejlesztő tényező kíván lenni, nem lesz külön inté-zet és csak addig fog fennállni, míg főbb hivatását betöltötte. Művészi vezetését a miniszter Horti Pál iparművészre bízta, kinek megfelelő segédtereket is adott rendelkezésre. A műhely gyakorlati működés-t a székesfehérvári agyagiparának fejlesztésével fogja megkezdeni.

Daczára annak, hogy sokan fáradoznak hasonló készítményeket a piacra hozni: a Leichner-féle zsir-, Hermelin- és Aspasia-arczpor minősége utólagos maradt, mivel ezekben szerencsés egyetlenségben van megolva a rejtély úgy a hölgyvilág arczszépítése, valamint ennek hygienikus tekintetben is megbecsül-hetetlen szolgáltatásokat tenni. Hisz a Leichner-név rég-óta ismeretes mint a lelkiismeretes és valóban sikeres szépségápolás prototypja. Mindenki óvakodjék utána-zóktól, mivel sokan készítményeiket zsir-arczpornak ne-vezik és kérjen mindenkor Leichner-féle zsir-arczport, mely zárt dobozokban kapható Berlin S. W., Schützen-strasse 31 és valamennyi illatszerekkereskedésben.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: SZATHMÁRY-KIRÁLY BARNABÁS, ki a múlt század első felében a fejlődő magyar irodalom munkása volt, elbeszélé-seket írt a Honderü-be s életének egyik nevezet-sége, hogy a kis Lieb Miskának, a később fényes nevű Munkácsy Mihálynak éveken át gondviselője volt, több sógora is lett, Munkácsy nővérét véden feleségül, Miskolezon. — SZMUTNY ESMÁNUEL, ferencz-rendi áldozópap, 86 éves korában Andocsón. — PURGOLY LAJOS földbírtokos, Csanád megye közelé-tének egyik kiváló alakja, Aradon 57 éves korában s a tompai családi sírboltban helyezték örök nyuga-lomra. — PAP BÉLA földbírtokos, dr. Pap Zoltán országgyűlési képviselő és ismert dalköltő ésa-tyja 62 éves korában, Aranyos-Medgyesen. — CSIK JÁNOS aradi igazgató-tanító, az Aradvármegyei tanító-egyesület volt alelnöke 55 éves korában. Harmincznégy éven át szolgált érdemes munkás-ságával a népoktatás ügyét. — Id. TÖRN ISTVÁN ügyvéd, nyug. városi tanácsnok 75 éves korában Kecskeméten. — CSIKDELENI CSATNÓ INNE a kereske-delemügyi miniszteriumba szolgálati telre beosztott felsőpariskolai igazgató 42 éves korában, Budapes-

ten. — WEINHARDT GYÖRGY 1848—49-iki honvéd-tüzérhadnagy 73-ik évében Budapesten. Az elhunyt-ban Weinhardt Gusztáv fiúmei pénzügyigazgató édesapját gyászolja. — MELCZER EDE 48-as honvéd-tüzér, nyugalm. polgári iskolai tanár, dr. Mel-czer Gusztáv fővárosi tanár édes atyja, Dobsinán. — ÖZV. INÁNCSI ENECZKY EMILNÉ, szül. sípeki Balázs Eugenia, 74 éves korában, Egyházás-Bástion. — ÖZV. LENGYEL ISTVÁNNÉ, szül. Werbán Mária 77 éves korában Szatmáron. — Dr. MIHALKA GYÖRGYNÉ, szül. Székely Margit, M-Szigeten 25 esztendőskorában. — LESZKOVSKY JÓZSEFNÉ, szül. Hlászny Mária, 60 éves korában Vágújhelyen. — Id. PÖSCH LIPÓTNÉ, szül. Farkas Róza, Zalánán 60 éves korában.

Szerkesztői üzenetek.

Brassó, B. A. Természetesen, az év kezdete nem minden népnél esik ugyanarra az időre. Nem tekintve az ó-hitűket, a kik tudvalevőleg a Gergely-féle nap-tárral szemben mindig 13 nappal hátrább vannak, — a nem keresztény népek nagyon különböző napokon kezdik az új-évet. A zsidóknál az év kezdete szeptem-ber 6-ika és október 7-ike közt ingadozik s mindig az ősi nap-éj-egyenlőség utáni első holdtöltésre esik, de vasárnap, szerdával, péntekkel nem szabad az évnek kezdődnie. A régi Rómában márczius elején kezdődött az év, december 30-án végződött s 304 napból állt. Numa Pompilius király óta számítottak csak tizenkét hónapot, köztük jéve tizenegyedik és tizenkettedik hónapnak januárt és februárt. A köz-társaság idejében szokás lett, hogy a konzulok január 1-én foglalták el hivatalukat s mivel az éveket a hivatalban volt konzulok szerint számították, így lett január elejé az év kezdetévé. A kínaiak új-éve január 20-ika és február 19-ike közt van, akkor, mi-kor a nap a halak csillagképeje jut. A mohammedán időszámítás Mohammed futásával kezdődik s mivel ez 622 július 15-én volt, e napra kellene esni. A mo-hammedán év azonban holdév lévén 354 vagy 355 nappal, ezért az új-év a mi naptárunk szerint évről-évre 10 vagy 11 nappal hátrább esik. A konstanti-nápolyi új-évi ünnep tehát eshetik az év bármely szakára.

A kor lantjához. Mi szép? stb. Az elsőt sokkal szebben megírta Tompa. A másodikban van egy kis gondolat, de csaknem teljesen dagályba fül. Verselése is döcögős.

Merengés. Van benne bizonyos ügyesség, a külső forma csínjára való törekvés, de nem bír kiemelkedni az ősi dalok szokott, köznapivá lett érzés-és eszme-köréből.

Czigánylány. Bár egy-egy sorában az igaz érzés, sőt szenvedély is megcsillog, az egész nagyon kez-deletes, formában, tartalomban.

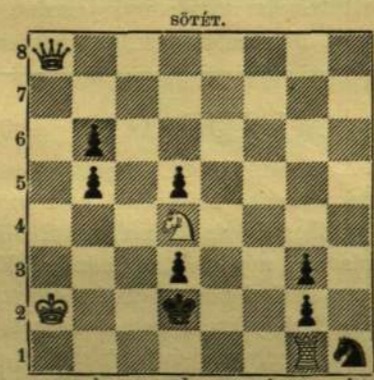
Két út. Ez se sikerült. Úgy látszik, hajlama van a reflexióra. Bölcseletkedése azonban meglehetősen útszerű.

Őszi hangok. Lombsugóság. Ha könnyen volnának. Kiseb igényű lapban talán közölnék s szívesen épen nem vallana velük, de a mi mértékünknek alatta állnak.

SAKKJÁTÉK.

2255. számú feladvány Sámuel E.-től.

(II. díjat nyert feladvány.)

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2237. sz. feladvány megfejtése Erlin K.-től.

Világos. Sötét. 1. Fe5-d6 ... Kd5-c4 (a) 1. ... Kd5-d6 (b) 2. He6-c5 + ... Kc1-b5 2. Vg8-d8 + ... Kd6-e6 : 3. a2-a4 mat. 3. Vd8-d7 mat.

A 2238. sz. feladvány megfejtése Ferber E.-től.

Világos. Sötét. 1. Bb1-h1 ... Ka5-a6 (a) 1. ... Kd5-e4 2. Va1-g1 ... t. sz. 2. Va1-g1 ... c2-g1 V-h1 : 3. V mat. 3. V-h1 : ... K lép. 3. V mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Liptóvárt: Hoffbauer Antal. — Bakonyzentáladán: Szabó János. — Kecskemén: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A « Vasárnapi Ujság » 50. számában megjelent kép-talány megfejtése: Nem a Tisza partján fekszik ez a csárda; Benne halavány ruh, nem piros bor járja.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Az Első Leánykiképzési Egyesület m. sz. (Leány- és fiú-biztosító intézet). 1901 január 1-től decem-ber 31-ig beirt összes jutalékrészek száma 13,359 és a kifizetett nászjutalékok összege 584,950 kor. 12 fillér. Az intézet fennállása óta nászjutalékok fejében 6,556,472 korona 84 fillért fizetett ki. A felügyelő-biztoság, decz. 31-én, a rovatosságát megjelölve, a következő tételeket találta: Ingatlanok 1,489,622 kor. 16 fill. Tartalékte-tételek 2,121,234 kor. 57 fill. 4/5% záloglevelek 3,332,033 kor. 35 fill. Kötvénykölcsönök 800,161 kor. 32 fill. Pénz-készlet 42,835 kor. 61 fill. összesen 7,285,587 kor. 01 fill.

Megszaba-

dulhat teljesen a viselkedésé-gétől, sömör-bántalmaktól, ótvártól és a legbűzösebb, kipárolt, izzadt testrészekről, ha az Erenyi féle

Ichtiol-Salicyllal

nehány este bedörzöli az illető testrészt. Teljesen ártalmatlan! Jótállás mellett. — Szétküldi 3 ko-ronáért, utasítással.

ERÉNYI gyógyszerész,

Szabadszállás.

Főraktár: Török J. Király-utca 12. szám.

„MAGYARSÁG“ Politikai napilap.

Megjelenik minden nap délután.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: GYÓRFFY GYULA dr. BENEDEK ELEK.

Vezérelők és tárca-írók: Bedő Albert, Jancsó Benedek, Gaál Mózes, Jakab Ödön, Sándor József, Petelei István, Gyarmathy Zsigáné, Lengyel Laura, Földes Géza, Mórincz Károly stb.

A Magyarság a magyar középösztály, a magyar csa-ládok lapja. Szabadulva a szó nemes értelmében. A régi tiszta erkölcsök feltámasztásán munkál s bátor ostromo-zója a léhaságnak, erkölcselenségnek, képmutatásnak.

A Magyarság a legolcsóbb napilap. Előfizetési ára vidéken egész évre 14 korona, Budapesten 12 korona. Havonként is elő lehet rá fizetni, vidéken 1 kor. 20 fillér, Budapesten hához hordva 1 korona.

Mutatóny-számokat kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: 9334

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28/b.

Kiselejtezett

kis hibák miatt. Dusan aranyozott, bégett, finom festés, teljes 6 személyes

- Étkező-készlet 5.50
Kávé-készlet 3.-
Tea-készlet 3.50
Mocca porcellánfálak 3.75
Csemegeállvány tányérokkal, diszes 2.-

Ortner Reszó és Társa

szt.-lőrinci porcellánfestő-ipartelep

Teréz-kört 32, saroküzlet.

Vidéki megrendelésnél kérjük a vasúti állomás megnevezését. 9202

POLGÁR SÁNDOR orvosi mű- és kötszerszövő Budapest, VII., Erzsébet-kört 50 legutányosabban beszerezhető saját gyártmányú m. kir. szab. sérvkötők, betegápolási-czikkek, kötszerek, geszes gummiáruak, valódi franciaia különlegességek (övsze-rek) stb. 9123 Képes árjegyzék ingyen

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részv.-társ.

Irodái: VI. ker., Andrassy-ut 5. (saját házában). 8963 Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét köny-vecskék és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyó-számlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Le-számított váltókat, előlegeket nyújt értékpapirokra. VÁLTÓ-ÚZLETE megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó üzletágakkal. Üzleti órák: délelőtt 1/2-1-ig, délután 3-1/2-ig. Magyar kir. osztályországjegyek főelárulító helye IV., Ferencz-teret 2. szám. Kézi zalogüzletei: IV., Károly-kört 18., IV., Ferencz-teret és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-kört 2., Üllői-út 6.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V. ker., Ferencz József-ter 8. sz. Kristályüveg készletek, remek virágvázák és alkalmi dísz tárgyak. Üzlethelyiségünk nem a Lánchíddal szemben, hanem az Akadémia mellett a Béla-utca sarkán létezik.

Parádi üvegyár raktára GÖRÖG ISTVÁN

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 15. szám. Nagy választék mindenféle üvegműekben. Asztali készletek stb. igen jutányos árakon. 9122

WACHTL ÉS TÁRSA fényképészeti cikkek raktára BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota). Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Cs. és kir. udvari szállítók.

Kunz József és Társa BUDAPEST, V., Deák-ter 1. 9416

Vászon-, fehérnemű- és szőnyegraktár. — Menyasszonyi kelengyék. Kastélyok, szállodák, intézetek berendezése. Motor erőre berendezett fehérnemű gyár.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48.

Gyárt nagyban előállítására következő új cikkeket

A legújoman családi dobozok és díszdobozok (levélpapírokkal és borítékokkal), névjegykártyákat, gyászlapokat, gyászleveletpapírt, gyásznyelvényeket. Saját gyártmányú fémcsapokkal ellátott rajz-tömböket, szálkanyeszké és torz-papírokat, továbbá papírtányérokot, plakátcséveket és különféle összehaj-tható dobozokat.

Állandó kiállítás a fenti cikkekből a városi ipari iparszalonokban megtekinthető. 9307

KOTSCHY ERICH 9169

első magy. mech. szőnyeg-kiporlási, szőrmegővási és moly-irtási intézet.

Nagy mérvben gőzerővel. BUDAPEST, Hungaria-út 94. — Telefon sz. 506.

HIRMANN FERENCZ RÉZÁRU-GYÁRA,

Budapest, VII., Csányi-utca 9. sz.

Készít gőz-, víz, és légszivattyúkhoz szük-séges rézárkat, bor- és sörszivattyúkat, sör-kiműző készüléket légnomással, szénkéne-gzőket, peronospora feeskendőkhöz való minden egyes rézalkatrész, hiteles kereskedelmi réz-szilykat, felirati táblákat horgany v. fémbeől stb.

A legjobb száj- és fogápoló-szerek.

STOMATIN - Fogpor (üvegdo-bozban) ára: 1-1 korona. - Fogkrém (tubusban) ára: 70 fillér.

Szájviz (künnő illatú szájdesinfic. ára: 1 kor.) - Szájiz (Cachou) szájdesinficató, szájsza-gosító, elegáns, kis zsebhüvelyében ára: 70 fillér.

Hóni gyártmány, kapható mindenütt. Előre beküldött 3 kor. értékű rendelést bérmentve küld a STOMATIN GYÁR, ZOMBORBAN.

RIVIERA IBOLYA IGAZI IBOLYA ILLAT kizárólagos készítői MOTSCHEA & Co. BÉCS, LUGGER 3 sz.

Az arcz szépségét és ápolását legbiztosabban elérhetjük a

Leichner-féle zsir-arczpor

Leichner-féle Hermelin- és Aspasia-arczporral.

E híres arczporok a legmagasabb hölgykörök és elsőrangú művésznők által előszeretettel lesnek használva, mivel azok az arczbőrnek fiatal, viruló, rózsás színt adnak és nem lehet látni, hogy az arcz porozva van. Csak zárt dobo-zokban kapható a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31, ugyazintén minden illatszerekkereskedésben.

Leichner L., Berlin, a királyi színházak szállítója. A pályabírálok alelnöke az 1900. évi párisi világkiállításán.

Szépség és egészség.

Etvágytalanság és Gyomorgyengeség legbiztosabb és legkellősebb szer, különösen gyer-mekéknél, kik a keseri chinint másfél bevenni nem tudják a ROSNYAY M. féle Chininczukorka és Chinincsoládé melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlés 1880-ban Fiumében pályadíjjal ko-szorozott. Értékeltlen hamisításoktól óvakodjunk. Mindenki csak a Rosnyay M. féle pályakoszoru-zóll készítményt kérje és fogadja el, melynek min-den egyes esomogoló papírson Rosnyay Mátyás névalírása olvasható. 8400

A t. ez. község szíves figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményünk törvénye-sen bejegyzett védjegygyel vannak ellátva, mely az arazi szabadszóbort dörzsolja. Kapható: ROSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárában Arad, Szabadság-ter. Budapest: Török József és dr. Egger Leo (Nador) gyógyszerárában, valamint minden magyarországi gyógyszerárában.

Váltóház és Hídeglőlés ellen legbiztosabb és legkellősebb szer, különösen gyer-mekéknél, kik a keseri chinint másfél bevenni nem tudják a ROSNYAY M. féle Chininczukorka és Chinincsoládé melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlés 1880-ban Fiumében pályadíjjal ko-szorozott. Értékeltlen hamisításoktól óvakodjunk. Mindenki csak a Rosnyay M. féle pályakoszoru-zóll készítményt kérje és fogadja el, melynek min-den egyes esomogoló papírson Rosnyay Mátyás névalírása olvasható. 8400

A t. ez. község szíves figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményünk törvénye-sen bejegyzett védjegygyel vannak ellátva, mely az arazi szabadszóbort dörzsolja. Kapható: ROSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárában Arad, Szabadság-ter. Budapest: Török József és dr. Egger Leo (Nador) gyógyszerárában, valamint minden magyarországi gyógyszerárában.

SERRAVALLO 8984 CHINA-BORA VASSAL kitűnő helyreállító szer, gőgök, vöröszegények és lábbadozók számára. Ajánlja és használja orvosi kiünöségektől. 1200-nál több orvosi esemléselevél. Kitűnő íz. Kiténtve több arany és ezüst érremel. Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40. Kapható minden gyógyszerárában. Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban. Budapest, IV., Egye-tem-utca 4. sz.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA SELYEMÁRUHÁZA BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

BÁLI UJDONSÁGOK

teljes választéka raktárra érke-zett. Czigünk elve csakis «First Class» gyártmányok előállítására. Czigünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leg-híresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek kizárólag czigünknek szerez-hetők be.

Minden egyes árucikknek föltétlen szabott ára, nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a tulbecslés telje-sen ki van zárva.

Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA SELYEMÁRUHÁZA BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

Báli ujdonságok választására külön helyiség egész nap villamosan van kivilágítva.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA SELYEMÁRUHÁZA BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

